

به جای مقدمه...

سلام!

همیشه سخت‌ترین کار توو تألیف کتاب برام نوشتن مقدمه بوده... همیشه دوست داشتم فرق داشته باشه و خاص باشه... برای همینم خیلی وقت می‌گرفته ازم... خیلی یعنی همه چیز کتاب آماده ست اما داد همه در اومده که: "آقای جلالی مقدمه چی شد؟". * آقای جلالی کتاب رفته چاپ هنوز مقدمه رو ندادی" و جواب همیشگی من که "فردا صبح اول وقت روی میزه" درحالی‌که هنوز دارم با خودم فکر می‌کنم که چی بنویسم. مدام از خودم می‌پرسم: "به نظرت چی بگم به بچه‌ها، که به دردشون بخوره؟"

■ مثلاً اینکه بگم: این کتاب بیشتر از ۴۲۰۰ تا تست داره، زدن همه این تست باعث می‌شه تو به سر و گردن از بقیه بیای بالاتر... بگم که تستا رو طبقه‌بندی کردیم و آزمون داریم برای هر درس؟ خب اینا رو که خودش می‌بینه، گفتن نمی‌خواد!

■ یا بهتره کار جدید امسال رو بگم که کتاب درسی رو بردیم زیر میکروسکوپ و همه نکته‌ها رو درآوردیم و کنارش همونجا نوشتیم و قراره چاپش کنیم؟ راستش این رو هم چند صفحه بره جلوتر می‌بینه.

■ بگم که می‌خوایم برای کتاب، کلاس و همایش آنلاین بذاریم؟ اینو که توو سایت و اینستاگرام اطلاع‌رسانی می‌کنیم هر وقت زمانش شد. گفتنش فایده‌ای نداره...

■ بگم که از همه مهروماهی‌ها و هومانی‌ها ممنون و متشکرم و کتاب رو می‌خوام تقدیم کنم به خودم؟

آخه برای کی مهمه که کتاب رو به کی تقدیم می‌کنی و از کی شکر و تقدیر کردی؟

■ بگم که بچه‌های رتبه، این کتاب رو توصیه کردن؟

اینم صفحه قبل دیده دیگه، تکراری میشه

یه چیزی باید بگم که به دردش بخوره اینا هیچ کدومش فایده نداره...

■ پس بهتره یادآوری کنم که، هر کتاب فلسفه منطق جامع کنکوری، کتاب فلسفه جامع کنکور نیست، حتی اگه خیلی چیزاشون عین هم باشن.

واقعا به نظرم دیگه بچه‌ها اصل رو از فیک تشخیص می‌دن و این چیزا گفتن نداره.

به جای همه اینا، به متن از حسین وحدانی انتخاب کردم که به درد دلمون بخوره... توو جداکننده‌های هر بخش بخونیدش...

ویژگی‌های خاص کتاب برای انسانی‌های خاص!

■ **سؤالات مبحثی و موضوعی:** در ابتدای تست‌های هر درس، به قسمتی رو قرار دادیم به‌عنوان سؤالات مبحثی که هر درس به مباحث ریزتر و جزئی‌تر تقسیم شده و اونجا یک سری تست آموزشی برای شروع هر مبحث قرار داده شده. به مشکل بزرگ بچه‌ها توی درس خواندن، تفکیک بین مطالعه کتاب درسی و یا همون مطالعه تشریحیه. به جوری که موقع درس خواندن اصلاً تو به عالم دیگه سیر میکنی و بعد یهو میبرن تو تست و جا میخورن! این قسمت برای درمان همین مسئله‌ست. شما میتونید بعد خواندن هر مبحث از اون درس و بعد اینکه خط‌کشی کردین و نکته‌هاشو درآوردین بیان یکم هم تست بزنین و بفهمید که چطور تست‌هایی ممکنه از اون بیاد.



■ **سؤالات طبقه‌بندی‌شده:** در چاپ جدید این کتاب، به تغییر خیلی عمده رخ داده و اون اینه که تک تک سؤالات سطح‌بندی شدن و ما تست‌های کلی هر درس رو دونه به دونه از آسون به سخت چیدیم و تست‌های هم سطح رو دسته‌بندی کردیم. این تست‌ها زیر دو عنوان «برای مهارت» و «برای انفجار» قرار دارن اما هر کدوم از این قسمت‌ها خودشون به چند دسته تقسیم شدن. اینطوری شما به دسته‌بندی خیلی خوب از سؤالات دارین. شاید توی خیلی از کتاب‌ها ظاهراً چنین چیزی باشه اما اینجا خیلی تخصصی کار شده. ما توی طبقه‌بندی تست‌ها هر تست رو طبق دو معیار مورد ارزیابی قرار دادیم. درجه دشواری تست و نوع تست (آموزشی - سنجشی - چالشی و خلاقانه). دسته‌بندی تست‌ها مطابق با این معیارها مزیت‌های بزرگی برای کتاب به ثمر آورده. بچه‌هایی که تو این درس ضعیفن میدونن از کدوم تست‌ها شروع کنن و کم کم یادگیریشون رو آغاز کنن. بچه‌هایی که مباحث پایه رو بلدن اما میخوان با تست‌های چوندار تمرین و تکرار داشته باشن میدونن کجا رو کار کنن و همچنین بچه‌های قوی و یا بچه‌هایی که میخوان تست‌های باارزش و سخت رو دوباره از تو تمرین کنن میدونن کدوم تست‌ها هستن و مثل سایر کتاب‌ها شما با یه ملغمه‌ای از تست‌ها روبه‌رو نیستین. این مورد خودشو به‌خصوص تو آخرای کار خیلی نشون میده. خدایی دیگه چی می‌خوای؟!

■ **بیشترین تعداد تست و تنوع بسیار زیاد تیپ‌های سؤالات:** کتاب درسی تغییرات قابل توجهی داشته و تازه چند سالیه که از کتاب‌های نظام جدید سؤال میاد، توجه ما به این بوده که با استفاده از ایده‌های مختلف، بتویم سؤالاتی با تنوع هر چه بیشتر طراحی کنیم. هر سال تو کنکور سؤالات جدید میاد. کافیه همین کنکور اخیر رو با کنکورهای قبل خودش مقایسه کنی که ببینی چقدر طراح خلاقیت به خرج داده و تیپ تست‌های جدیدی رو آورده که تو سال‌های قبل سابقه نداشتن. ایمان قلبی داریم که بعد کار کردن این کتاب، خودت شهادت میدی که چقدر سؤالات نو و متفاوت توی کتاب آوردیم که نظیرش رو جای دیگه‌ای نمیبینی. در این راستا سعی کردیم که همه قسمت‌های کتاب درسی رو پوشش بدیم. به همین خاطر با کامل‌ترین و پرچم‌ترین منبع تست فلسفه و منطق کنکور روبه‌رو هستی. با بیش از ۴۲۰۰ تست!

■ **طرح سؤال از فعالیت‌ها:** معمولاً بعضی از تمرین‌های کتاب درسی که اهمیت بسیاری دارن، مورد غفلت کتاب‌های کمک درسی

قرار می‌گیرن. درحالی که توی چند کنکوری که از کتاب نظام جدید طرح شدن، تو هر کدوم حداقل دو سه تست مستقیماً با فعالیت و تمرین‌های کتاب درسی ارتباط داشته. ما غفلت نکردیم و همه نکات مهم و لازم این فعالیت‌ها رو توی تست‌های کتاب آوردیم.

■ **روند آموزشی و چالشی:** تست‌های کتاب از طرفی آموزش‌دهنده مطالب درسی هستن و از طرفی نکته‌های زیادی برای به چالش کشیدن شما دارن، بنابراین هر نوع دانش‌آموزی عمر از تراز پایین به بالا می‌تونن نهایت استفاده رو از کتاب بکنن و بهترین نتیجه رو بگیرن.

■ **آزمون‌های جمع‌بندی:** توی بخش پایانی کتاب برای هر درس یه آزمون جمع‌بندی قرار دادیم که بتونید موقع مرور و جمع‌بندی هم تست داشته باشین و از خودتون خودارزیابی و آزمون بگیرین!

■ **پاسخ تشریحی کامل:** بدون شک همه این کتاب رو با پاسخ تشریحی‌هاش خواهند شناخت. پاسخ تشریحی کتاب عملاً خودش یه درسنامه خفنه. با کلی باکس‌های نکته و تله‌یابی و... ما خیلی وسواس به خرج دادیم و برای تست‌های سخت و تحلیلی، رد گزینه‌های نادرست رو حتماً کار کردیم. ما معتقدیم کتاب تست فقط کتابی نیست که یه سری تست داشته باشه. ۹۰ درصد ماحصل و نتیجه فرایند تست‌زنی، وابسته به بعد اون و تحلیل تست‌هاییه که دانش‌آموز کار می‌کنه. برای همین امسال یه بار دیگه به سر و روی پاسخ تشریحی‌ها دست کشیدیم و خیلی کامل‌ترشون کردیم.

■ **مشاوره‌های صوتی درس به درس:** برای کتاب یه (QR-code) تعریف شده که با اسکن اون توی موبایلتون وارد اینترنت و پل فایل‌های آموزشی کتاب میشین و ما اونجا براتون کلی محتوای صوتی و تصویری آموزشی و مشاوره‌ای درباره خوندن فلسفه و منطق تدارک می‌بینیم. یه کار خیلی فوق‌العاده برای این کتاب اینه که برای هر درس توی یه فایل صوتی نکات



کلی و مهم درس رو توضیح دادیم، گفتیم چه جوری بخونید، به چه نکاتی دقت کنید، از هر قسمت درس چه نوع سؤال‌هایی ممکنه تو کنکور و آزمون‌ها طرح بشه و...

در نهایت ما برای بهتر و بهتر شدن کتاب تلاش می‌کنیم. هدف ما رقابت و غلبه بر آخرین کار خودمونه. قطعاً این کار بدون محبت و همراهی شما عزیزان خیلی سخت میشه. برای همین ما رو از صحبت‌ها و پیشنهادات خودتون محروم نکنین، امیدواریم که در همه زندگی سعادت‌مند و خوشحال باشین.

سید حسام‌الدین جلالی طهرانی
دانش‌آموخته فلسفه از دانشگاه تهران و شهید بهشتی

@jalaliphilologic



نیما جواهری
رتبه ۸ کنکور علوم انسانی
دانش‌آموخته فلسفه از دانشگاه تهران

@philokav



فهرست

۱۷



منطق • دهم

- ۱۸ درس نخست • منطق، ترازوی اندیشه
- ۲۹ درس دوم • لفظ و معنا
- ۳۸ درس سوم • مفهوم و مصداق
- ۴۸ درس چهارم • اقسام و شرایط تعریف
- ۵۹ درس پنجم • اقسام استدلال استقرایی
- ۷۲ درس ششم • قضیه حمله
- ۸۳ درس هفتم • احکام قضایا
- ۹۸ درس هشتم • قیاس اقترانی
- ۱۱۳ درس نهم • قضیه شرطی و قیاس استثنایی
- ۱۲۴ درس دهم • سنجشگری در تفکر

۱۲۱



فلسفه • یازدهم

- ۱۳۲ درس اول • چیستی فلسفه
- ۱۴۰ درس دوم • ریشه و شاخه‌های فلسفه
- ۱۴۸ درس سوم • فلسفه و زندگی
- ۱۵۶ درس چهارم • آغاز تاریخی فلسفه
- ۱۶۳ درس پنجم • زندگی بر اساس اندیشه
- ۱۷۲ درس ششم • امکان شناخت
- ۱۸۱ درس هفتم • ابزارهای شناخت
- ۱۸۹ درس هشتم • نگاهی به تاریخچه معرفت
- ۲۰۰ درس نهم • چیستی انسان (۱)
- ۲۰۶ درس دهم • چیستی انسان (۲)
- ۲۱۲ درس یازدهم • انسان، موجود اخلاق‌گرا

۲۲۱



فلسفه ■ دوازدهم

- ۲۳۲ درس اول ■ هستی و چیستی
- ۲۳۰ درس دوم ■ جهان ممکنات
- ۲۳۵ درس سوم ■ جهان علی و معلولی
- ۲۴۱ درس چهارم ■ کدام تصویر از جهان؟
- ۲۴۷ درس پنجم ■ خدا در فلسفه (۱)
- ۲۵۱ درس ششم ■ خدا در فلسفه (۲)
- ۲۵۹ درس هفتم ■ عقل در فلسفه (۱)
- ۲۶۲ درس هشتم ■ عقل در فلسفه (۲)
- ۲۷۰ درس نهم ■ آغاز فلسفه در جهان اسلام
- ۲۷۶ درس دهم ■ دوره میانی
- ۲۸۲ درس یازدهم ■ دوران متأخر
- ۲۸۹ درس دوازدهم ■ حکمت معاصر

۲۹۵



آزمون‌ها

- ۲۹۶ آزمون ۱ تا ۱۰ ■ منطق دهم
- ۲۹۱ آزمون ۱۱ تا ۲۱ ■ فلسفه یازدهم
- ۲۹۲ آزمون ۲۲ تا ۲۳ ■ فلسفه دوازدهم
- ۲۳۴ کنکور ۱۴۰۰ ■ آزمون سراسری - خارج
- ۲۳۸ پاسخنامه آزمون‌ها (QR_code)

۳۳۹



پاسخ‌ها

- ۳۴۰ پاسخنامه تشریحی
- ۴۸۸ پاسخنامه کلیدی

محرمانه

آنچه در این بخش می‌خوانیم

لطفا جایی درز نکته:

متن کتاب درسی برای به کنخوری

انسانی هتل متن مقدسه. باید هم هتل

متن مقدس باهاش رفتار بشه. خط

بکشنی، هابلات کشنی، حاشیه بلوئینی و

کلی نکته ارزش دربیاری.

ما این کارها رو بوات کردیم. تو فقط

بخون و مرور کن و فلسفه و منطق

کنخورت رو همنصر کن!

پاسخ دهید:

مین است، گمان کند که

ن یا چشم دیدا به نظر شما

اون من برخوری نمی‌کنم!

پروانه پرواز می‌کنه، به

بک معناسن؟ اگر کسی از این دو جمله نتیجه بگیرد که «دختر من پرواز می‌کنه»، دچار

چه خطایی شده‌است؟

آیا نتیجه‌گیری انجام شده در عبارت مقابل صحیح است؟ «آقای م. الف که دیروز در

این دادگاه محاکمه شد؛ حتماً منهم به اختلاس است؛ زیرا همه افراد منهم به اختلاس را

در این دادگاه محاکمه کرده‌اند».

سعادت چیست؟ چرا با وجود آنکه همگی انسان‌ها به دنبال سعادت‌اند، راه‌های

متفاوتی را در پیش می‌گیرند؟

فرض کنید قیمت انار کیلویی ۸۰۰ تومان باشد.

با توجه به تصویر مقابل بگویید فروشنده برای جلب

مشتریان از چه نکته‌ای استفاده کرده است.

موارد ذکر شده مثال‌هایی از خطای اندیشه‌اند

که در زندگی خود با صدها نمونه از آنها مواجه

می‌شویم. در این کتاب با قوانینی آشنا می‌شوید که

به کار بستن آنها ما را از خطای فکری بازمی‌دارد.

۱- تصویر نور، آبه ۲۵

۲

۳

۴

۵

۶

۷

۸

۹

۱۰

۱۱

۱۲

۱۳

۱۴

۱۵

۱۶

۱۷

۱۸

۱۹

۲۰

۲۱

۲۲

۲۳

۲۴

۲۵

۲۶

۲۷

۲۸

۲۹

۳۰

۳۱

۳۲

۳۳

۳۴

۳۵

۱ در این صفحه، مؤلف کتاب درسی تلاش کرده که با به سری مثال به ما نشون بده که چرا به منطق نیاز داریم و چرا باید علم منطقی رو یاد بگیریم.

شش مثالی که آورده شده، همگی خطاهای اندیشه رو بیان می‌کنن که به ترتیب از این قرار هستن:

۱ اشتباهی که اینجا صورت گرفته تو منطقی بهش میگن «مغالطه توسل به معنای ظاهری» که تو درس ۲ به صورت مفصل بهش می‌پردازیم اما به طور خلاصه، اینجا واژه «نور» توی عبارت «نور با چشم قابل مشاهده است» به دلالت مطابقی به کار رفته و توی عبارت «خداوند نور آسمان‌ها و زمین است» به دلالت التزامی که نباید این‌ها با هم اشتباه بشن و این توسل به معنای ظاهری باعث شده که قیاس حد وسط نداشته باشه و نتیجه‌گیری از اون نادرست باشه که تو درس ۸ اون رو یاد می‌گیریم.

۲ اشتباه یا به اصطلاح، مغالطه این استدلال، «مغالطه رفع مقدم» نامیده میشه که تو درس ۹ با اون به طور کامل آشنا میشیم اما به صورت مختصر اگه بخوایم توضیح بدیم این استدلال رو به شکل زیر باید صورت بندی کنیم:

مقدمه ۱: اگر پرخوری کنم، مریض می‌شوم.

نتیجه

مقدمه ۲: پرخوری نمی‌کنم (پروانه مقدسه).

نتیجه مریض نمی‌شوم. (رفع نمی‌شوم).

واضحه که چرا نتیجه‌گیری از این استدلال نادرسته، چون ممکنه به دلیل دیگه‌ای غیر از پرخوری مریض بشم.

۳ به این اشتباه در منطقی می‌گیم «عدم تکرار حد وسط» در قیاس‌ها، یعنی اگه دو مقدمه بخوان کنار همدیگه قرار بگیرن و استدلال بسازن، باید به عضو مشترک هم از نظر لفظ و هم از نظر معنا داشته باشن که با حذف اون، بتونیم از این دو مقدمه نتیجه‌گیری کنیم. به این عضو مشترک «حد وسط» می‌گیم. که تو درس ۸ کامل اون رو بررسی می‌کنیم اما الان توضیح می‌دیم که چرا همیشه توی این مثال از این دو جمله نتیجه‌گیری کرد. اگه بخوایم این استدلال رو صورت بندی کنیم باید اون رو به شکل زیر بتویسیم:

مقدمه ۱: پروانه دختر من است. مقدمه ۱: الف ب است.

مقدمه ۲: پروانه پرواز می‌کنه. مقدمه ۲: ج د است.

نتیجه دختر من پرواز می‌کنه. نتیجه ب د است.

همون طور که می‌بینین چون «پروانه» توی مقدمه اول به معنا و توی مقدمه دوم به معنای دیگه داره، تو مقدمه اول جای «پروانه»، «الف» و تو مقدمه دوم به جای آن «ج» گذاشتیم. «الف» و «ج» یکی نیستن که عضو مشترک حساب بشن که با حذف اون‌ها بشه نتیجه‌گیری کرد. ۴ به وقتایی پیش میاد که به اتفاقی میفته و شما برای اون اتفاق دنبال دلیل می‌گردین. دلیل‌های زیادی برای اون اتفاق به ذهنتون می‌رسه که شما با فکر کردن شروع به پالایش این دلیل‌ها می‌کنین تا به به دلیل قانع‌کننده برسین. به این کار تو منطقی می‌گیم «استنتاج بهترین تبیین». این کار اگه نادرست انجام بشه، باعث مغالطه می‌شه. اشتباهی که توی این مثال هم رخ داده بی‌ربط به این موضوع نیست.

پایه دهم

منطق، ترازوی اندیشه

حکایتی «روسیه» به «اسرافیل» گفته شد: «بفرست او را به پیشگاه پادشاه»

علمی که در پی جلوگیری از خطای اندیشه است، منطق نام دارد. منطق دانان کوشیده‌اند با بررسی انواع خطاهای ذهن و دسته‌بندی آنها، راه‌های جلوگیری از آنها را نشان دهند. ایشان قواعدی را که باید رعایت کنیم تا دچار خطای فکری یا اصطلاحاً «مغالطه» (سفسطه) نشویم، مشخص کرده‌اند.

حکایت



در یونان باستان، استادی که به شاگرد خود شیوه‌های موفقیت در وکالت را آموزش می‌داد، با او قرار گذاشت که حق الزحمه خود را پس از پیروزی در اولین دادگاهی که شاگردش در آن شرکت خواهد کرد، دریافت کند. استاد پس از چند جلسه تدریس، شاگرد خود را به دادگاه برد و از وی شکایت کرد که حق الزحمه وی را نمی‌دهد. استاد مدعی بود که دادگاه یا حق را به جانب وی می‌دهد که در این صورت شاگرد موظف است حق الزحمه او را بپردازد. یا آنکه حق را به جانب شاگرد خواهد داد، که در این صورت بر اساس قراردادی که میان آنها وجود دارد، چون شاگرد در اولین دادگاهی که در آن شرکت کرده پیروز شده است، موظف است تا حق الزحمه او را بپردازد! بنابراین نتیجه دادگاه هرچه باشد، شاگرد باید حق الزحمه او را فوراً بپردازد.



« این داستان نمونه‌ای از یک مغالطه است. به نظر شما استدلال استاد چه اشکالی دارد؟ »

در مغالطه بر این کتاب به معنای هرگونه نتیجه‌گیری خطا در نتیجه است که ممکن است عمدی یا غیرعمدی باشد.

گزینه ۲ خطاهای ذهنی تو همه زندگی انسان اتفاق می‌افتد، این طور نیست که این خطاها معمولاً توی منطق اتفاق بیفتن. گزینه ۳ امکان نداره که بشه از همه خطاهای فکری جلوگیری کرد، دونستن و به کار بستن قوانین منطق به ما کمک می‌کنه که بتونیم از اغلب این خطاهای فکری جلوگیری کنیم. گزینه ۴ چون خطاهای اندیشه در همه شئون زندگی انسان امکان اتفاق افتادن دارن، پس همه انسان‌ها در همه شئون زندگی خود نیازمند قوانین منطق هستن؛ بنابراین گزینه «۴» درسته.

۱۳۰ تعریف دانش منطق: دانشی که در پی جلوگیری از خطای اندیشه است.

این تعریف بیانگر هدف دانش منطق است که اصطلاحاً بهش می‌گیم: تعریف به هدف

روش منطق دانان برای نشون دادن راه‌های جلوگیری از خطای اندیشه:

۱ بررسی انواع خطاهای ذهن

۲ دسته‌بندی انواع خطاهای ذهن

علاوه بر اینکه بررسی و دسته‌بندی خطاهای ذهنی یک روش برای جلوگیری از خطاهای ذهنی است (روش سلبی = چه کار نکنیم)، آشنایی با قواعد ذهن هم روش دیگری برای گرفتار نشدن در آنها است (روش ایجابی = چه کار نکنیم).

رعایت قواعد منطق باعث دچار نشدن به خطاهای فکری می‌شود نه دانستن آنها **پس منطق علاوه بر جنبه نظری، جنبه علمی هم دارد.**

عمدی (ارادی)

مغالطه = خطای اندیشه غیرعمدی (غیرارادی)

در نتیجه رابطه مغالطه و خطای اندیشه = تساوی

توجه: ۱ منطق دانان کوشیده‌اند با بررسی انواع خطاهای ذهنی و دسته‌بندی آنها، راه‌های جلوگیری از آنها را نشان دهند. ۲ منطق دانان مشخص کرده‌اند قواعدی را که باید رعایت کنیم تا دچار خطای فکری نشویم.

تست؟

کدام گزینه درباره منطق نادرست است؟

۱) هر مغالطه‌ای، همان خطای فکری است و هر خطای فکری همان مغالطه است.

۲) منطق دانان کوشیده‌اند قواعدی را که باید رعایت کنیم تا دچار خطای فکری نشویم را مشخص کنند.

۳) اگر منطق را به دانشی که در پی جلوگیری از خطای اندیشه است تعریف کنیم، هدف این دانش را بیان کرده‌ایم.

۴) مغالطه‌ها و خطاهای اندیشه ممکن است به صورت ارادی اتفاق بیفتند و ممکن است غیرارادی باشند.

پاسخ: عبارت صحیح گزینه «۲» باید این طوری باشه:

منطق دانان قواعدی را که باید رعایت کنیم تا دچار خطای فکری نشویم، مشخص کرده‌اند؛ بنابراین گزینه «۲» نادرسته.

۲ حواستون باشه که خطاهای اندیشه (مغالطه یا سفسطه) در همه شئون زندگی انسان ممکنه اتفاق بیفته **پس** همه انسان‌ها در همه مراحل زندگی نیاز به جلوگیری از آنها دارند **پس** دانستن منطق برای همه انسان‌ها لازم است.

قوانینی که در منطق می‌آموزیم، برای اینکه ما را در جلوگیری از خطای اندیشه کمک کنند، باید به کار بسته شوند **پس** دانستن منطق مانع از خطای اندیشه نمی‌شود. در نتیجه منطق علاوه بر جنبه نظری، جنبه علمی هم دارد.

نکته: به کار بستن قواعد منطق نمی‌تواند از تمام خطاهای فکری جلوگیری کند.

تست؟

کدام گزینه درست است؟

- از خطاهای اندیشه با دانستن قواعد منطق می‌توان جلوگیری کرد.
- خطاهای ذهنی معمولاً در منطق اتفاق می‌افتند.
- به کار بستن قواعد تفکر از همه خطاهای فکری جلوگیری می‌کند.
- هیچ انسانی نیست که از قواعد منطق بی‌نیاز باشد.

پاسخ: بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱ به کار بستن قواعد و قوانین منطق که باعث جلوگیری از خطاهای اندیشه می‌شه، نه صرف دونستن اون‌ها.

شاگرد گفت: «نتیجه دادگاه هرچه باشد، من نباید حق‌الزحمة استخدام را پرداخت کنم؛ زیرا با دادگاه مرا توبه و حکم می‌کند که نباید پولی بپردازم یا مرا محکوم خواهد کرد که در این صورت براساس قراردادی که میان ما وجود دارد، چون در دادگاه پیروز نشده‌ام، نباید پولی بپردازم؛ بنابراین نتیجه دادگاه هرچه باشد، من نباید پولی بپردازم!»

• آیا می‌توانید اشکال استدلال شاگرد را مشخص کنید؟

مغالطات همچون بیماری‌هایی هستند که باید از دچار شدن به آنها برحذر بود. از این‌رو دانستن آنها برای متفکران لازم است تا بتوانند با آنها مبارزه کنند. همان‌گونه که در علم پزشکی انواع بیماری‌ها و روش‌های پیشگیری و درمان آنها را بیان می‌کنند، در علم منطق نیز به همراه بیان قوانین حاکم بر ذهن، روش‌های جلوگیری از مغالطات را بیان می‌کنند. البته تأکید منطق بر آموزش شیوه درست اندیشیدن است تا از این طریق قادر به تشخیص خطاهای ذهن - که بی‌شمارند - باشیم.

ذهن انسان به صورت طبیعی بر اساس قواعدی می‌اندیشد. متفکران این قواعد را کشف کرده‌اند و به صورت علم منطق در اختیار ما قرار داده‌اند. گرچه ذهن انسان به طور طبیعی منطقی رفتار می‌کند و بدون دانستن نام‌های این قواعد، آنها را در زندگی خود به کار می‌برد؛ اما ذهن همواره در معرض لغزش قرار دارد و معمولاً در استدلال‌های پیچیده با تعریف دقیق اصطلاحات خاص، دچار اشتباه می‌شود. به همین دلیل با به کارگیری علم منطق که به دست‌بندی و توضیح قواعد ذهن می‌پردازد، سریع‌تر و دقیق‌تر می‌توان عوامل لغزش و خطای ذهن را تشخیص داد.

همچنین باید توجه داشت که منطق علمی کاربردی است که تبحر در آن به تمرین و ممارست نیاز دارد. آموختن منطق مانند آموختن دوچرخه‌سواری است که باید به صورت عملی فراگرفته شود و خواندن دستورالعمل‌های نظری، فرد را تبدیل به دوچرخه‌سواری ماهر نمی‌کند.

توجه به این نکته نیز لازم است که دانش منطق، ابزاری بر خدمت سایر علوم و دانش‌هاست. منطق همچون سیستم‌های کنترلی یک خودرو است که میزان بهترین، سرعت

۴ • تشبیه مغالطه‌ها به بیماری تشبیه علم منطق به پزشکی و تشبیه متفکران به پزشک

وجه تشبیه	
مغالطه‌ها و بیماری‌ها	علم منطق و پزشکی
از هر دو باید بر حذر بود و جلوگیری کرد.	هر دو به بیان انواع و روش‌های جلوگیری می‌پردازند.
هر دو باید موضوعات خود را به خوبی بشناختند.	هر دو باید موضوعات خود را به خوبی بشناختند.
هر دو را باید به دقت شناخت.	هر دو هم به روش سلبی (چی بده) و هم به روش ایجابی (چی درسته) به بررسی می‌پردازند.

• تأکید منطق: آموزش شیوه درست اندیشیدن

قدرت در تشخیص خطاهای بی‌شمار ذهن

بخش زیاد نه به معنای بی‌نیازیت

روش منطق در مبارزه با خطاهای ذهنی

- ۱ بیان قواعد حاکم بر ذهن (ایجابی = چی درسته)
 - ۲ روش‌های جلوگیری از مغالطات (سلبی = چی غلطه)
- اینکه ذهن به‌صورت طبیعی رفتار می‌کند یعنی قواعد رفتار ذهن طبیعی، ذاتی، غیراکتسابی، تکوینی، کشف کردنی هستند نه جعلی، قراردادی، دستوری، اکتسابی، وضع شده، اختراع شده، ابداع شده.

• اینکه ذهن انسان به‌صورت طبیعی، منطقی رفتار می‌کند: یعنی چه بخوایم و چه نخوایم و چه بدونیم و چه ندونیم ذهن به‌صورت اتوماتیک خودش قواعد خودش رو رعایت می‌کند.

۱ همیشه ذهن رو از این جهت به دیگر اعضای بدن تشبیه کرد که به‌صورت غیرارادی بر اساس قواعد خود فعالیت می‌کند. خود فعالیت ذهن اراده اما فعالیت ذهن بر اساس قواعدش غیراراده بر خلاف بقیه اعضای بدن که هم خود فعالیتشون و هم فعالیتشون بر اساس قواعدشون غیرارادی هستند.

۲ انسان‌ها بدون دانستن نام قواعد ذهن، این قواعد رو تو زندگی خود به کار می‌برن.

۳ این امر دلیل بر این نیست که بگیم ذهن انسان هنگام تفکر خطا نمی‌کند. بلکه معمولاً در تعریف دقیق اصطلاحات خاص و استدلال‌های پیچیده دچار خطا میشه.

بنابراین با به کارگیری (نه دانستن) علم منطق همیشه سریع‌تر و دقیق‌تر عوامل مغالطه‌ها رو تشخیص داد.

• علم منطق به دست‌بندی و توضیح قواعد ذهن می‌پردازد.

علت و معلول‌های مهم	
معلول	علت
مغالطه‌ها مثل بیماری هستند.	دانستن مغالطه‌ها برای متفکران ضروری است.
تأکید منطق بر آموزش شیوه درست اندیشیدن است.	از طریق درست اندیشیدن قادر به تشخیص مغالطه‌ها باشیم.
ذهن همواره در معرض لغزش است.	با به کارگیری علم منطق می‌توان سریع‌تر و دقیق‌تر عوامل لغزش و خطای ذهن را تشخیص داد.

باید دهم

معلول	علت
با به کارگیری آن می‌توان سریع‌تر و دقیق‌تر عوامل لغزش خطای ذهن را تشخیص داد.	علم منطق به دست‌بندی و توضیح قواعد ذهن می‌پردازد.
انسان‌ها نیاز به دانستن دانش منطق دارند.	ذهن همواره در معرض لغزش است و با به کارگیری منطق می‌توان سریع‌تر و دقیق‌تر عوامل لغزش ذهن را تشخیص داد.

سنت؟

کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) علم منطق مانند علم پزشکی است از این جهت که موضوع هر دو غیرارادی است.
- ۲) هر انسانی نیازمند دانستن دانش منطق است اگر بخواهد سریع و دقیق عوامل مغالطه‌ها را تشخیص دهد.
- ۳) نتیجه تأکید منطق بر آموزش شیوه درست تفکر کردن، قدرت تشخیص مغالطه‌های بی‌شمار از همین طریق است.
- ۴) همه انسان‌ها چه بخواهند و چه ندانند و چه بدانند و چه ندانند به‌صورت تکوینی از قواعد منطق استفاده می‌کنند.

حرکت و گرمای موتور را به ما نشان می دهند و در مقابل مشکلات به ما هشدار می دهند؛ اما باعث حرکت خودرو نمی شوند. بدین جهت منطق را به شاقول بنایی تشبیه کرده اند که به کارگیری آن باعث پدید آمدن بنای فکری مستحکمی می شود؛ اما آجرها و مواد لازم برای ساختن این بنا را باید از علوم دیگر تهیه کرد.

حیطه کاربرد منطق

اگرچه دانستن منطق برای فهم فلسفه (که سال آینده با آن آشنا خواهید شد) از اهمیت ویژه ای برخوردار است؛ اما باید توجه داشت که دانستن منطق، تنها برای ارزیابی اندیشه های فلسفی به کار نمی رود؛ بلکه هر یک از ما در سراسر زندگی خود بدان نیازمندیم؛ زیرا می خواهیم درست فکر کنیم و درست تصمیم گیری کنیم. ما هر روزه مطالبی را برای دوستانمان بیان می کنیم؛ برای متقاعد کردن آنان دلیل می آوریم و می گوئیم تا در تعلیم و تعلم دچار خطا نشویم یا در داد و ستد، فریب کلاهبرداران را نخوریم. امروزه با فراگیر شدن رسانه ها و حجم انبوه اطلاعات صحیح و غلط، بیش از پیش نیازمند علمی هستیم که شیوه های جلوگیری از خطای اندیشه را به ما آموزش دهد. معمولاً تشریحات مختلف در بسیاری از عناوین و مطالب خود، استدلال هایی را به نفع عقاید مورد نظرشان مطرح می کنند. اغلب آگهی های تجاری نیز نوعی استدلال هستند که می خواهند مخاطب را به این نتیجه برسانند که «فلان کالا را بخرید»، اینها نمونه هایی هستند که برای بررسی درستی و نادرستی آنها به منطق نیازمندیم. بنابراین استدلال آوری و تعریف کردن صحیح، اموری هستند که تنها در محیط تحصیلی، با آنها سر و کار داشته باشیم. این امور بخشی از سخنان روزانه ما را تشکیل می دهند.

از جهت ساختار به محتوا چون منطق مثل شاقول بنایی بود و برای به محتوا ساخت

مقایسه

استادی منطق را به شاگردان خود تعلیم داد و از ایشان خواست تا به بازار شهر بروند و ببینند که مردم تا چه اندازه با منطق آشنا هستند و آیا از آن استفاده می کنند؟ شاگردان پس از بازگشت گفتند: هیچ کس در بازار منطق نمی دانست، زیرا کسی حتی یک اصطلاح منطقی نیز در بازار به کار نمی برد. استاد گفت: پس منطق را به خوبی بیاموزخته اید!

از این مثالها می بینیم که منطق باید به خوبی بیاموزخته اید.

استاد از روی بدانی که برای بازار کردن دیوار استفاده می شود.

دانستن بخش نظری منطق (دستورالعمل ها و...) شرط لازم و ناکافی برای تبحر در منطق محسوب می شه.

تو تشبیه منطق به سیستم کنترلی خودرو توجه به این نکته لازمه که منطق باعث پیشرفت علوم نمیشه و پیشرفت علوم به محتوای اون ها بستگی داره و منطق ساختار رو مستحکم می کنه.

نسبت های چهارگانه

شاقول بنایی: تبیین
منطق و سیستم کنترلی خودرو: تبیین
علم ابزاری (علم آلی): عموم و خصوص مطلق



تست

کدام گزینه عبارت زیر را به صورت درست کامل می کند؟
«منطق از آن جهت که علمی عملی است»
۱) درباره پدیده ها و ناپدیده ها سخن می گوید نه درباره هست ها و نیست ها.
۲) آموختن قواعد و دستورالعمل های نظری آن، تأثیری در جلوگیری در خطای ذهن ندارد.
۳) در خدمت سایر علوم است و می توان آن را ابزاری برای پیشرفت دیگر علوم دانست.
۴) نمی تواند شبیه شاقول بنا یا سیستم کنترلی خودرو باشد.

پاسخ: عملی بودن منطق به معنای کاربردی بودن منطقیه نه عملی بودن در تقسیم بندی ارسطویی لذا درباره پدیده ها و ناپدیده ها صحبتی نمیشه. (رد گزینه ۱) توجه به این نکته لازمه که نه جنبه کاربردی و عملی نافعی جنبه نظری هستند و نه برعکس (رد گزینه ۲). اینکه منطق ابزاری برای سایر علوم باشد ربطی به عملی و کاربردی بودن منطق ندارد و لازم به ذکره که پیشرفت علوم ربطی به دانش منطق ندارد (رد گزینه ۳) تشبیه منطق به سیستم کنترلی خودرو یا شاقول بنا از جهت ابزاری بودن و ربط اون به پیشرفت دانش هاست، نه عملی و کاربردی بودن؛ بنابراین گزینه ۴ درست است.

تو این بخش کتاب می خواد به این سؤال جواب بده که منطق - که قراره از خطای اندیشیدن جلوگیری کنه - کجاها به دردمون می خوره؟

جوابش ساده است، هر جا که اندیشیدن هست همون جا هم منطق به درد می خوره. خب سؤال بعدی اینه که کجاها اندیشیدن هست؟ معلومه: همه جا! پس منطق همه جا به درد می خوره.

خب بریم سراغ موشکافی متن کتاب:

یکی از مهم ترین جاهایی که از اندیشیدن زیاد استفاده می کنیم پس احتمالاً بیشتر از جاهای دیگه به منطق نیاز داریم فلسفه است اما فلسفه تنها جایی نیست که منطق رو لازم داره.

- ما منطق رو در همه ابعاد زندگیمون نیاز داریم
- همیشه و در همه ابعاد زندگی می خوایم ۱) درست فکر کنیم و ۲) درست تصمیم بگیریم. (هر کدوم به تنهایی هم بیاد درسته)
- حواسمون باشه که امروزه بیشتر از قبل نیاز به منطق داریم
- رسانه ها فراگیر شدن
- حجم اطلاعات صحیح و غلط انبوه شدن

پاسخ: اینکه علم منطق شبیه علم پزشکیه کاملاً درسته اما نه از این جهت که موضوع هر دوشون غیرارادیه ضمن اینکه موضوع منطق که تفکره غیرارادی نیست بلکه کاملاً ارادیه اما اینکه در فرایند تفکر قواعد منطق ناخودآگاه رعایت می شن، غیرارادیه. وجوه تشابه بین منطق و پزشکی رو میشه تو موارد زیر طبقه بندی کرد: ۱. منطق به بیان انواع مغالطه ها و روش های جلوگیری از آنها می پردازد همان طور که پزشکی به بیان انواع بیماری ها و جلوگیری از آنها می پردازد. ۲. هر دو هم به روش سلبی (چی بده) و هم به روش ایجابی (چی درسته) به بررسی انواع مغالطه ها یا بیماری ها می پردازند؛ بنابراین گزینه ۱ درست است.

تشبیه منطق

در ادامه کتاب منطق را به سه مورد تشبیه کرده:

- ۱) دوچرخه سواری **ارادت** کاربردی بودن و نیاز به تمرین و ممارست برای تبحر.
- ۲) سیستم کنترلی خودرو **ارادت** ابزاری بودن (آلی): باعث حرکت و پیشرفت نمی شود.
- ۳) شاقول بنایی **ارادت** ابزاری بودن (آلی): به کار بستن آنها باعث استحکام می شود.

نکته: در کتاب فلسفه آموختیم که ارسطو علم را به علوم نظری و علوم عملی تقسیم بندی می کند و طبق تعریف علوم نظری درباره هست ها و نیست ها و علوم عملی درباره پدیده ها و ناپدیده ها صحبت می کنند. منطق طبق تقسیم بندی ارسطو در حوزه علوم نظری است. نکته اینجاست که نظری بودن منطق مناقات و تناقضی با کاربردی (یا عملی) بودن آن ندارد بلکه همه علوم نظری مثل فیزیک، شیمی و... جنبه کاربردی یا عملی دارند؛ پس اگر در تست دیدیم که نوشته است منطق دانش عملی است می تواند درست باشد یا غلط باشد، بسته به اینکه چه معنایی از عملی اراده شود.

وی بار دیگر مباحث منطقی را به آنها تعلیم داد و مجدداً درخواست خود را تکرار کرد. این بار شاگردان پس از بازگشت گفتند که تمامی مردم به طور طبیعی منطق می‌دانند و بیش و کم از آن استفاده می‌کنند؛ اما از اصطلاحات آن بی‌اطلاع‌اند. استاد گفت: اکنون منطق را به خوبی آموخته‌اید.



شما نیز اگر در پایان سال تحصیلی، احساسی کردید که تنها چند اصطلاح جدید حفظ کرده‌اید و موارد کاربرد آنها در زندگی خود را نیافته‌اید، بدانید که منطق را به درستی نیاموخته‌اید.

خواست بگذریم مثل هزار رو بپوشی وقت تلف نکرده این جزو حقیقت

منطق و سیر گسترش آن

منطق یکی از قدیمی‌ترین علوم است که امروزه در جدیدترین فناوری‌ها به کار گرفته می‌شود. در یونان قوانین منطق نخستین بار توسط ارسطو، در سده چهارم پیش از میلاد مسیح گره‌آوری شد. که امروزه به منطق ارسطویی مشهور است. پس از وی آثار فیلسوفان رواقی^۱ باعث توسعه این دانش شد. با ورود این علم به جهان اسلام، این سبب سهم مهمی در توسعه آن داشت. منطق از ابتدا همواره یکی از ابزارهای ویژه فلسفه بوده است؛ چنان که بخش مهمی از مطالعات فلسفی در شاخه‌هایی همچون فلسفه تحلیلی، فلسفه زبان، فلسفه ریاضی و فلسفه منطق به مباحث منطقی اختصاص دارند.



(ارسطو ۳۳۴-۳۲۲ پیش از میلاد)

امروزه پس از فرگه^۲ منطق و ریاضیات بیش از پیش به یکدیگر نزدیک شده‌اند و منطق ریاضی یکی از شاخه‌های مهم رشته ریاضی به‌شمار می‌آید. همچنین منطق در فناوری‌های هوشمند کاربرد وسیعی یافته است و مدارهای منطقی، بخش جدانشدنی الکترونیک

۱- نام یکی از مکاتب فلسفی در یونان باستان، با این مکتب از کتاب فلسفه سال آینده آشنا می‌شوید.
 ۲- منطق‌دان و ریاضی‌دان آلمانی ریاضی منطق جدیداً Frege - ۲

- خواست به این چند تا نکته حفظی متن باشه:
- ۱ معمولاً نشریه‌های مختلف، استدلال‌هایی به نفع عقاید مورد نظرشون مطرح می‌کنن. ← تو تست اگه بیاد معمولاً نشریات مغالطه می‌کنند غلطه!
- اغلب آگهی‌های تجاری
- نوعی استدلال هستن ← اگه مغالطه بیاد غلطه
- هدفشون اینه که مخاطب رو به این نتیجه برسونن که فلان کالا رو بخرید. ← اگه بگه هدفشون معرفی محصوله غلطه!

نکته: رسوندن مخاطب به این نتیجه که فلان کالا رو بخر! هم می‌تونه با مغالطه باشه هم می‌تونه با استدلال اما در هر دو صورت مخاطب باید قانع بشه که بخره!

- جمع‌بندی کنیم؟
- ما همه جا به منطق نیاز داریم،
- منطق به دو بخش تعریف و استدلال تقسیم می‌شه **ارواحی**
- **بندی یاد می‌گیریم**
- به استدلال و تعریف در همه جای زندگی‌مون نیاز داریم.

تست؟



- امروزه بیش از گذشته به دانشی مانند منطق نیاز داریم چون
- ۱) نباید فریب کلاهبرداران را بخوریم.
 - ۲) با حجم انبوهی از اطلاعات غلط روبه‌رو هستیم.
 - ۳) با آگهی‌هایی که سراسر مغالطه‌اند مواجه‌ایم.
 - ۴) رسانه‌ها فراگیر شده‌اند.

پاسخ: ممکنه توی جواب دادن به این تست فکر کنین که همه گزینه‌ها درسته! شایدم واقعا باشه 😊 اما مهم متن کتاب درسیه که فقط گزینه «۴» رو تأیید می‌کنه. علت حذف گزینه «۲»: متن کتاب میگه حجم انبوهی از اطلاعات صحیح و غلط نه فقط غلط! بنابراین گزینه «۴» درسته.

- ۷ • دیگه کم‌کم باید بریم سراغ بحث‌های اصلی منطق اما قبلش باید به مبحث خیلی مهم رو یاد بگیریم. اونم بحث تصور و تصدیقه.
- فرض کن دایره روبه‌رو ذهن په آدمه به نظرت توش چیا هست؟ یعنی این آدم چیا رو می‌دونه؟ معلوماتش چیاست؟ به چه چیزایی علم و دانش داره؟ مثلاً درخت رو می‌دونه، می‌دونه که سبز و صورتی و چوب و لباس چی هستن. علاوه بر این‌ها می‌دونه که درخت با چوب و سبز ارتباط داره ولی با صورتی و لباس ارتباطی ندارم.
- پس جنس چیزایی که می‌دونه، دو دسته می‌شه: یکی خود مفاهیم، یکی ارتباط بین مفاهیم. به خود مفاهیم تو منطق می‌گیم تصور و به ارتباط بین مفاهیم - که می‌تونه مثبت یا منفی هم باشه - می‌گیم تصدیق.
- حالا بریم سراغ **موشکافی متن کتاب:**
- شرط لازم برای فهم و آشنایی با تعریف و استدلال = توجه به تفاوت تصور و تصدیق



- علم و دانش انسان:
- **تصور:** مفهومی که تو ذهن وجود داره بدون در نظر گرفتن ارتباطش با سایر مفاهیم و بدون در نظر گرفتن واقعیت داشتن یا نداشتنش.
- **تصدیق:** ارتباط مثبت یا منفی بین تصورات تو ذهن یا توجه به واقعیت داشتن یا نداشتن تصورات و مفاهیم تو ذهن.
- خوب حالا بریم سراغ نکته‌های تصور و تصدیق و مقایسه این دو تا:
 - ۱) تو تصورها حکم و قضاوتی وجود نداره ولی تصدیق‌ها حتماً حکم و قضاوت دارن. اصلاً همین کلمه‌ست که تصدیق می‌سازه اگه حکم نباشه قطعاً تصدیق نداریم!
 - ۲) تو تصورها ارتباط بین مفاهیم اصلاً مطرح نیست اما تو تصدیق‌ها خود تصورها مهم نیستن و ارتباط بینشونه که مهمه.
 - ۳) ارتباط نداره با ارتباط اهمیت نداره فرق داره اولی تصدیقه و دومی تصور!
 - ۴) تصدیق‌ها قطعاً به جمله کاملن اما تصورها جمله نیستن.
- [یه اختلافی بین منطق‌دان‌ها وجود داره که جمله‌های انشائی مثل امری، تعجبی و ... تصورند یا تصدیق: یه عده می‌گن نه تصور نه تصدیق یعنی اصلاً جزء دانش و علم حساب نمی‌شن یه عده هم میگن چون ارتباط بین مفاهیم توشون مهم نیست پس تصورن! تو تست‌ها خواست به این موضوع باشه.]
- اگه به یه تصور همین‌طور تصور اضافه کنیم، ارتباطی ایجاد نکردیم و تصدیق نداریم تا اینکه حکمی رو اضافه کنیم.

پایه دهم



(قرن ۱۹ - ۱۸۱۸ م)

از مهندسی الکترونیک و مهندسی سخت‌افزار و هوش مصنوعی
گردد. او در سایر علوم و دانش‌ها همچون روان‌شناسی، فقه،
حقوق، علوم اجتماعی و ... نیز کاربرد وسیعی دارد.

دو بخش اصلی منطق: تعریف و استدلال

برای آشنایی با دو حیطه اصلی منطق، لازم است به تفاوت تصور و تصدیق توجه کنیم.
بدین منظور به سؤالات زیر پاسخ دهید:

سؤال ۱: حکم همیشه چیست؟

« آیا می‌دانید تافدیس چیست؟ » **خیر**

« آیا می‌دانید سیمرغ و سی مرغ چه هستند و چه تفاوتی با هم دارند؟ » **خیر**

ممکن است اگر شما ندانید تافدیس چیست؛ اما کم و بیش تصویری از مرغ و سیمرغ دارید.
اکنون سیمرغ را در چند جمله توصیف کنید:

بر این اساس می‌توانیم دانش بشری را به دو حیطه کلی تقسیم کنیم: **دانش تجربی و جزئی (تصور)** و **دانش کلی (تصدیق)**

۱- تصور: مانند درک ما از سیمرغ، درخت، مثلث قائم‌الزاویه و مانند آن. در این حالت به واقعیت دانش با نداشتن با ارتباط آن با سایر امور، کاری نداریم و تنها همان را به ذهن می‌آوریم. **ارتباط ناشی با نداشتن با مفهوم وجود** **کجا است؟** **مفهوم و تصور**

۲- تصدیق: مانند جملاتی که درباره سیمرغ بیان کردید یا جملاتی چون «درختان در روز آکسیژن تولید می‌کنند»، «مثلث قائم‌الزاویه سه زاویه مساوی ندارد». همان‌طور که می‌بینید در تصدیقات، حکم و قضاوت وجود دارد و در آنها اوصافی را به چیزی نسبت می‌دهیم یا از آن سلب می‌کنیم. **ارتباط منطقی**

۱- تافدیس مثال از یک امر مجهول و ناشناخته برای شما است که با آن در درس جبرایلی پایه دوم آشنا خواهیم شد.

جمله‌هایی که بخشی از اون‌ها انشائیة لزوماً کلشون انشائی نیست.

۷ ارتباط مثبت تو تصدیق‌ها، یعنی اینکه دو یا چند تصور با هم ارتباط دارن، که بهش می‌گیم نسبت دادن و ارتباط منفی تو تصدیق‌ها، یعنی اینکه دو یا چند تصور با هم نسبت ندارن، که بهش می‌گیم سلب کردن.

مثلاً می‌گیم الف ب است، یعنی ب رو به الف نسبت می‌دیم و وقتی می‌گیم الف ب نیست، یعنی ب رو از الف سلب می‌کنیم

که توی هر دو نه الف مهمه نه ب بلکه ارتباط الف و ب مهمه

۸ وقتی توی تعریف تصور و تصدیق صحبت از واقعیت داشتن یا نداشتن می‌شه، منظور ارتباط داشتن یا نداشتن اون مفهوم با مفهوم وجوده. یعنی وقتی واقعیت داره، با مفهوم وجود ارتباط داره و وقتی واقعیت نداره با مفهوم وجود ارتباط نداره.

دقت کن که فکر نکنی واقعیت داشتن همیشه تصدیق و واقعیت نداشتن می‌شه تصور؛ بلکه وقتی واقعیت (چه داشتن چه نداشتن) اهمیت داره، می‌شه تصدیق و وقتی اهمیت نداره می‌شه تصور

۹ بررسی درستی تصور‌ها و تصدیق‌ها اصلاً ربطی به علم منطقی نداره و ما فقط تو علم منطقی تقسیم‌بندی دانش انسان رو به تصور و تصدیق یاد می‌گیریم؛ اونم برای اینکه مقدمه بحث بخش‌های اصلی منطق.

۱۰ به تصدیق از حداقل سه تا تصور ساخته می‌شه. تصور موضوع / تصور محمول / تصور نسبت [این رو تو درس ۶ می‌خوانی]

تست؟

کدام گزینه باقیه از جهت اقسام علم و دانش انسان متفاوت است؟

- ۱) بسم الله الرحمن الرحيم
- ۲) یه کجا چنین شتابان؟ گون از نسیم پرسید
- ۳) دل به کسی مبتد که دل بسته تو نیست.
- ۴) سیاه زندگی هرگز نشود سفید به آب؟

پاسخ: بررسی گزینه‌ها:

گزینه ۱ تصور است، چون سؤال از چرایی آن معنا ندارد. چرا به نام خداوند بخشنده بخشایشگر؟

گزینه‌های ۲ و ۳ تصدیق است چون سؤال از چرایی آن معنا دارد یا چون بخشی از آن انشائی است.

گزینه ۴ تصدیق است، چون استفهام انکاری است و پاسخ آن معلوم است و در واقع در آن حکم و قضاوت وجود دارد. بنابراین گزینه ۱ درست.

رنگ مشاوره: از این تصور و تصدیق معمولاً توی آزمون‌های آزمایشی خیلی سؤال میاد، به نظرم بهتره از این مطلب چند تا تست دیگه هم از بانک تست تمرین کنی تا کامل به این بحث مسلط بشی.

مثلاً درخت سبز حیاط خانۀ پدر علی چند تا تصویره که در کنار هم بازم یک تصور ساختن و ارتباطی هنوز وجود نداره!

برای اینکه تصور و تصدیق رو توی تستا بتونیم از هم تشخیص بدیم باید ببینیم عبارتی که بهمون داده توش ارتباط مهمه یا مهم نیست. برای قهמידن این موضوع هم باید اون عبارت رو با «چرا» سؤالی کنیم. اگه سؤال معنی دار بود، عبارت تصدیقه، اگه معنی دار نبود تصور.

[حواست باشه جواب سؤال مهم نیست مهم اینه خود سؤال معنی داره یا نه]

مثلاً چرا مردی که در بهار با اسب سفید می‌آید؟ بی معنی ← تصور

چرا مردی که در بهار با اسب سفید می‌آید مهربان است؟ معنی دار ← تصدیق
حواست باشه که:

جمله‌هایی که متاداً در اون‌ها هست **مثلاً** سعیدیا مرد نکونام

پرسش‌های تأکیدی یا استفهام انکاری **مثلاً** کجا دانند حال ما سبک‌باران ساحل‌ها؟

جمله‌هایی که بخشی از اون‌ها انشائیة **مثلاً** خواهی نشوی رسوا هم‌رنگ جماعت شو رو نباید تصور حساب کنی چون باید تصدیق حساب کنی

در جملاتی که متاداً وجود داره، در واقع داریم می‌گیم مثلاً ای سعیدی من به تو می‌گویم ...

پرسش‌های تأکیدی یا استفهام انکاری، در واقع چون جوابشون معلومه دیگه سؤال حساب نمی‌شن.

فلسفه دوازدهم درسی هجدهم

۴۰۸۰. مخالفت با عقل در جریان‌های اسلامی به چه شکل و با چه دلیلی ظهور کرده است؟
- (۱) تنگ کردن محدوده اعتبار عقل
(۲) محدود کردن کارآمدی عقل در حیطه آرای فیلسوفان یونانی
(۳) مخالفت با فلسفه و منطق، تحت عنوان دستاوردی یونانی و غیراسلامی
(۴) مخالفت عقل با تصریحات روحی
۴۰۸۱. یکی از عوامل مهم توجه به عقل و عقلانیت در جهان اسلام چه بود؟
- (۱) عقل به‌عنوان قوه فهم و تفکر، ناتوانی عقل در عین پذیرش آن
(۲) ورود فلسفه یونانی به‌ویژه فلسفه ارسطو به جهان اسلام
(۳) پیام الهی و سخنان پیامبر اکرم و عثرت گرامی ایشان
(۴) توانایی عقل فلسفی برای اثبات گزاره‌های دینی
۴۰۸۲. کدام گزینه راجع به دانش فلسفه درست نیست؟
- (۱) دانش فلسفه شاخه‌ای از دانش است که مربوط به مسائل هستی به‌ماهو هستی و حقیقت اشیا است.
(۲) مباحث فلسفی غیرقابل چشم‌پوشی است، اگرچه آرای فیلسوفان یونانی با آموزه‌های اسلامی سازگاری ندارد.
(۳) استفاده از نظرات دیگر اندیشمندان در حوزه فلسفه و علوم عقلی ضروری است، حتی اگر از ملتی دیگر باشند.
(۴) صحت یا عدم صحت مباحث عقلی در دانش فلسفه صرفاً از طریق استدلال عقلی محض قابل تشخیص است.
۴۰۸۳. کدام عبارت مورد عقیده ملاصدرا نیست؟
- (۱) عقل و دین و ذوق همگی، راه‌های اطمینان‌بخش دستیابی به حقیقت‌اند.
(۲) علم شهودی که عارفان به آن باور دارند، دانشی حقیقی و استوار است.
(۳) این گونه نیست که وظیفه عقل خدمت به دین و تأیید شناخت وحیانی باشد.
(۴) وقتی عقل به درستی حرکت کند، به همان نتیجه‌ای می‌رسد که دین آن را معرفی می‌کند.
۴۰۸۴. کدام گزینه درباره راه‌های کسب معرفت مورد نظر فیلسوفان مسلمان نیست؟
- (۱) عقل علاوه بر ابزار شناخت، یکی از منابع کسب احکام و معارف دین است.
(۲) امکان دارد که احکام و قوانین دین، با دانش و معرفت یقینی و قطعی در تقابل باشد.
(۳) وحی، عالی‌ترین مرتبه شهود است که به پیامبران الهی اختصاص دارد.
(۴) استدلال عقلی، شهود و وحی هر سه ما را به شناخت می‌رسانند.
۴۰۸۵. کدام گزینه درباره عقل به عنوان قوه شناخت و استدلال درست است؟
- (۱) در تقسیم‌بندی ارسطویی صرفاً شامل عقل نظری، که وظیفه شناخت هست‌ها را دارد، می‌شود.
(۲) در همه انسان‌ها به‌صورت بالقوه وجود دارد و تفاوت آن تنها در میزان بالفعل شدن آن است.
(۳) بدون آن نمی‌توانیم به هیچ دانش و شناخت جدیدی رسیده و نمی‌توانیم استدلال کنیم.
(۴) استفاده نادرست از استدلال عقلی به دلیل توانمندی‌های محدود و متفاوت انسان‌ها، نامعتبر بودن آن را رقم نمی‌زند.
۴۰۸۶. کدام گزینه در رابطه با نظر فیلسوفان مسلمان درباره مراتب عقول صحیح است؟
- (۱) همه موجودات مخلوقات بی‌واسطه حق تعالی هستند.
(۲) آخرین مرتبه آن‌ها یعنی همان عقل فعال، همان عقل اندیشنده آدمی است.
(۳) تعقل عقول مجرده به‌صورت نزولی و بر معلول‌های آن‌هاست.
(۴) در مرتبه بلاواسطه وجودبخشی بعد از خداوند معلول واحد است و کثرت جای ندارد.
۴۰۸۷. کدام یک از موارد زیر مطابق با نظر ملاصدراست؟
- (۱) به‌علت توانمندی‌های محدود عقل بی‌تردید به نتیجه نادرست دست می‌یابیم.
(۲) میان دستاوردهای عقلی ما و داده‌های وحی، تعارض اندکی وجود دارد.
(۳) احکام و قوانین دین حق با دانش و معرفت یقینی در تقابل نیست.
(۴) فلسفه‌ای که با قرآن و سنت متضاد باشد، فلسفه نیست.
۴۰۸۸. به عقیده ابن‌سینا و _____ عالم ماده _____
- (۱) فارابی - هم‌زمان با عقل دهم پدید آمده است.
(۲) ملاصدرا - پس از عقل دهم پدید آمده است.
(۳) ملاصدرا - هم‌زمان با عقل دهم پدید آمده است.
(۴) فارابی - پس از عقل دهم پدید آمده است.
۴۰۸۹. بیت «غیر این عقل تو حق را عقل‌هاست / که بدان تدبیر اسباب سفاست» به چه موضوعی اشاره دارد؟
- (۱) توجه به کوچک نبودن انسان‌های متفکر
(۲) نشان‌دهنده فیض‌رسانی عقول به جهان
(۳) نشان‌دهنده اولین مخلوق خدا بودن عقل
(۴) نشان‌دهنده عقول مجرد و تدبیرگر
۴۰۹۰. در نظر فارابی نسبت عقل فعال به انسان همانند کدام مورد است؟
- (۱) آفتاب به سایه
(۲) سر به چشم
(۳) آفتاب به چشم
(۴) سایه به آفتاب
۴۰۹۱. عامل فیض‌رسانی به عقل انسان‌ها _____ است که موجودی _____ است.
- (۱) عقل فعال - غیرروحانی
(۲) عقل فعال - غیرمادی
(۳) عقل فعال - غیرروحانی
(۴) عقل فعال - فراحسی
۴۰۹۲. چنانچه ایمان کسی او را به سمت‌وسوی امور نادرست بکشاند _____
- (۱) ایمان او از قوت کافی برخوردار نبوده است.
(۲) سطح استدلال و قوت فکری او پایین بوده است.
(۳) ایمان او ارزش چندانی نداشته است.
(۴) می‌توان گفت او تفکر فلسفی نداشته و ندارد.

(گنویس فرهنگی آموزش)

سایه دوازدهم

۲۸۰۹. کدام دسته از سؤالات با دیگر سؤالات تفاوت دارند؟

- (۱) چرا درد و رنج هست؟ آیا عالم خالق و آفریننده‌ای دارد؟ سعادت واقعی چیست؟
- (۲) حواس انسان خطاپذیر است یا خطاناپذیر؟ بر هستی جبر حاکم است یا اختیار؟ انسان قادر به شناخت جهان هست یا نه؟
- (۳) چگونه می‌توان درد را در انسان کاهش داد؟ پیر شدن انسان، تحت‌تأثیر کدام عوامل است؟ ماده، دارای چه خواصی است؟
- (۴) جهان دارای علت است یا نه؟ سرانجام انسان در جهان چیست؟ چرا دروغ هست؟

۲۸۱۰. کدام گزینه دربارهٔ تفکر در انسان نادرست است؟

- (۱) فرایند رفتن از معلوم به مجهول است.
- (۲) در روشن ساختن مجهولات به معلومات رجوع می‌کند.
- (۳) در آدمی پدیده‌ای فطری به‌شمار می‌رود.
- (۴) بدون آن هیچ کاری از انسان ساخته نیست.

۲۸۱۱. همهٔ موارد زیر لازمهٔ «تفکر در اندوخته‌ها» هستند، به‌جز

- (۱) طرح سؤال‌های فلسفی
- (۲) برخورد با مسئله
- (۳) روبه‌رو شدن با مجهول‌ها
- (۴) دریافت فلسفی

۲۸۱۲. تلاش‌های بشسر برای پاسخ قانونمند به سؤال‌هایی نظیر «سعادت واقعی چیست؟» و «آیا انسان مختار است یا مجبور؟» و... موجب ظهور دانشی به نام گشته است و کسانی هستند که پاسخ دقیقی به این سؤالات داده‌اند.

(گانون فرهنگی آموزش)

- (۱) فلسفه - فیلسوفان
- (۲) منطقی - منطقی دانان
- (۳) علوم تجربی - دانشمندان
- (۴) علوم انسانی - جامعه‌شناسان

(گانون فرهنگی آموزش)

۲۸۱۳. تفاوت عمدهٔ فلسفه با سایر دانش‌ها در چیست؟

- (۱) فلسفه صرفاً دربارهٔ علل پیدایش هستی بحث می‌کند.
- (۲) فلسفه در خصوص مسائل مرتبط با جهان طبیعت بحث می‌کند.
- (۳) فلسفه در مورد بنیادی‌ترین مسائل و موضوعات مرتبط با انسان و جهان بحث می‌کند.
- (۴) فلسفه اخلاق را از حیث تأثیر آن در جامعه بررسی می‌کند.

۲۸۱۴. کدام گزینه عبارت زیر را به‌درستی تکمیل می‌کند؟

..... برگرفته از نام بخش فلسفی کتاب است. از آنجایی که این بخش از کتاب، بعد از کتاب طبیعت قرار گرفته بود، نامیده شده.

- (۱) ماوراءالطبیعه - افلاطون - ترنس فیزیک
- (۲) مابعدالطبیعه - افلاطون - متافیزیک
- (۳) ماوراءالطبیعه - ارسطو - ترنس فیزیک
- (۴) مابعدالطبیعه - ارسطو - مابعدالطبیعه

۲۸۱۵. چه تعداد از کسانی که در عبارت‌های زیر توصیف شده‌اند، تفکر فلسفی دارند؟

- (الف) گاهی برخی سؤالات ویژه به ذهن سجاد خُطور می‌کند. او به این سؤالات توجه می‌کند و پس از اندکی تفکر به کارهای عقب‌افتادهٔ خود می‌پردازد.
- (ب) نگار یک نقاش است. مدتی است که رسیدن به پاسخ سؤالی دربارهٔ مبدأ جهان دغدغهٔ او شده است؛ اما برای این سؤال هیچ پاسخ مشخصی ندارد.
- (ج) حامد دانشجوی حقوق است. او از آرای اغلب فلاسفه آگاه است و گاهی به آن‌ها نگاه انتقادی دارد.

- (۱) صفر
- (۲) یک
- (۳) دو
- (۴) سه

۲۸۱۶. کدام گزینه در نهایت به‌درستی، به دریافت فلسفی منجر می‌شود؟

- (۱) طرح پرسش‌های فلسفی - رجوع به معلومات - برخورد با مسئله - تفکر در اندوخته‌ها
- (۲) طرح پرسش‌های فلسفی - برخورد با مسئله - رجوع به معلومات - تفکر در اندوخته‌ها
- (۳) برخورد با مسئله - رجوع به معلومات - تفکر در اندوخته‌ها - رسیدن به پاسخ‌ها
- (۴) روبه‌رو شدن با موضوع - طرح پرسش‌های فلسفی - رجوع به معلومات - تفکر در اندوخته‌ها

۲۸۱۷. کدام عبارت در باب دانش فلسفه نادرست است؟

- (۱) فلسفه در موضوع به علوم دیگر شباهت ندارد.
- (۲) فلسفه دربارهٔ بنیادی‌ترین و نهادی‌ترین موضوعات جهان و انسان است.
- (۳) فیلسوف در اصل وجود و حقیقت کاوش می‌کند نه خواص موجودات.
- (۴) فلسفه در مبنای تجربی علوم کاوش و پژوهش می‌کند.

۲۸۱۸. برای پاسخ به دو پرسش زیر به‌ترتیب از چه روشی باید استفاده کرد؟

- آیا کاربرد یک دانش را می‌توان در خود آن دانش بررسی کرد؟
- کاربرد فیزیک چیست؟

- (۱) عقلی - تجربی
- (۲) تجربی - عقلی
- (۳) عقلی - عقلی
- (۴) تجربی - تجربی

۲۸۱۹. هنگامی که با پرسش‌ها و مسائل فلسفی روبه‌رو می‌شویم چه کاری باید انجام دهیم؟

- (۱) در این موارد عقل می‌کوشد در خود کاوش کند و از ابزارهای دیگری، همچون حواس پنج‌گانه استفاده کند.
- (۲) در این موارد عقل می‌کوشد تا در جهان پیرامون، با تجزیه و تحلیل دانسته‌ها، به حل این مسائل بپردازد.
- (۳) عقل می‌کوشد از طریق دانسته‌های بزرگان به حل این مسائل بپردازد.
- (۴) عقل ما همان عملی را انجام می‌دهد که در رویارویی با مسائل ریاضی به آن روش و عمل متمسک می‌شود.

۲۸۲۰. مسائل فلسفی از چه جهت به مسائل ریاضی شباهت دارند؟

- (۱) بررسی‌های آماری
- (۲) مسیر عقلانی در کاوش‌ها
- (۳) دقت و نظم منطقی
- (۴) یقینی بودن صورت‌های اندیشه

۲۸۲۱. در کدام گزینه تعداد علوم‌ی که از روش استدلالی محض استفاده نمی‌کنند از بقیه بیشتر است؟

- (۱) اقتصاد، آمار، ادبیات
- (۲) منطقی، فلسفه، ادبیات
- (۳) فیزیک، منطقی، اقتصاد
- (۴) ریاضی، فلسفه، اقتصاد



برای شروع...

■ برای شروع و تمرین، این درس رو برات به مباحث کوچیک‌تر تقسیم کردیم و از هر مبحث تعدادی تست آموزشی گذاشتیم. پس می‌تونی قبل از هر مبحث، اول بری سراغ کتاب و اون رو با همه نکاتش مطالعه کنی و بعد بیای اینجا تست‌هاش رو بزنی تا فرم کلی تست‌ها تا حدودی دست بیاد و با آمادگی بیشتری بری سراغ بقیه سوالات.

مبحث ۱: لفظ و معنا (مقدمه درس)

۱۵۵. کدام گزینه مربوط به حوزه زبان نیست؟

- (۱) عشق واژه‌ای سه‌حرفی است. (۲) الفاظ از معانی حکایت می‌کنند. (۳) واژه سه نقطه دارد. (۴) سعید یا مجید هموزن است.
۱۵۶. هر کدام از عبارات «انسان یا مرد است یا زن»، «انسان فعل نیست» و «انسان دو نقطه دارد» مربوط به کدام حوزه‌اند؟
- (۱) خارج - ذهن - زبان (۲) ذهن - زبان - زبان (۳) خارج - زبان - زبان (۴) ذهن - ذهن - خارج
۱۵۷. انسان‌ها برای بیان و انتقال افکار خود به دیگران از _____ استفاده می‌کنند و علم منطق وابسته به _____ است.
- (۱) الفاظ - زبان خاصی نیست (۲) معنا - زبان خاصی نیست (۳) معنا - مبحث الفاظ است (۴) الفاظ - مبحث الفاظ است
۱۵۸. افراد یا اشیا‌یی که الفاظ بر آن‌ها دلالت دارند، _____ و معنای آن الفاظ _____ است.
- (۱) مصداق - مفهوم (۲) لفظ - معنا (۳) مفهوم - مصداق (۴) معنا - مصداق

۱۵۹. کدام گزینه مربوط به حوزه مصداق‌هاست؟

- (۱) کتاب و کتاب ریشه مشترک دارند.
(۲) فرهنگ و آزادی مفهیمی به هم پیوسته‌اند.
(۳) با حلوا حلوا گفتن، دهان شیرین نمی‌شود.
(۴) هیچ قلزی نیست که رسانا نباشد.

مبحث ۲: اشتراک لفظ

۱۶۰. در کدام عبارت ممکن است اشتراک لفظ پدید آید؟

- (۱) وقتی از دوستانت دل بریدی دیگر از آن‌ها توقع کمک نداشته باش.
(۲) یاری خدا به ما مستلزم یاری ما به مردم است.
(۳) برادر که در بند خویش است، نه برادر نه خویش است.
(۴) از دل برود هر آنکه از دیده برفت.

۱۶۱. در کدام گزینه تمام واژه‌ها مشترک لفظی هستند؟

- (۱) انسان، بادیه، شیر (۲) شیر، روان، سیر
(۳) سفر، قلب، اسب (۴) شیرین، واژه، خوش
۱۶۲. می‌توان گفت واژه‌های _____ و _____ مشترک لفظی هستند.
- (۱) بهشت - چشم (۲) شیر - گوسفند
(۳) پیچ - روان (۴) دیو - سفید

۱۶۳. در کدام گزینه امکان به دام افتادن در مغالطه «اشتراک لفظ» کمتر است؟

- (۱) عشق شوری در نهاد ما نهاد
(۲) تو را که درد نباشد ز درد ما چه تفاوت
(۳) کتابی که در او داد سخن‌آرایی توان داد
(۴) ای نصیحت‌گو، به ترک گوی، گوی

۱۶۴. در کدام گزینه امکان بروز اشتراک لفظ وجود ندارد؟

- (۱) ای مرغ اگر پیری به سر کوی آن صتم
(۲) دادگر آسمان داد بشهر داد
(۳) دیشب صدای تیشه از بیستون نیامد
(۴) برخیز و مخور غم جهان گذران
- پیغام دوستان برسانی بدان پیری
داد که تا خاکبان رهند ز بیداد
شاید به خواب شیرین فرهاد رفته باشد
بشبن و دمی به شادمانی گذران

مبحث ۳: نحوه دلالت بر معنا در جملات

۱۶۵. معیار تشخیص نوع دلالت یک لفظ در جمله چیست؟

- (۱) مقصود گوینده از لفظ دارای چند دلالت
(۲) قراین موجود در جمله‌ای که گوینده بیان می‌کند.
(۳) معنای اصلی لفظ که در مقابل معنای کتابی و استعاری آن است.
(۴) نسبت موجود میان مقصود گوینده و معنای اصلی لفظ
۱۶۶. در عبارت «تند ورق نزن کتابم را پاره کردی» از دلالت _____ استفاده شده است که اراده معنای _____ از آن موجب مغالطه «توسل به معنای ظاهری» می‌شود.
- (۱) تضمینی - مطابقی (۲) تضمینی - التزامی (۳) التزامی - مطابقی (۴) التزامی - تضمینی

۱۶۷. به ترتیب نوع دلالت لفظ «ساعت» در عبارات‌های زیر کدام است؟

الف) ساعت چند است؟ یک‌و‌نیم بعدازظهر

ب) ساعت چند است؟ ۱۲۵ هزار تومان

ج) من ساعت چرمی دوست دارم؛ اما همسرم فلزی.

۱) التزامی - مطابقی - تضمّنی ۲) التزامی - التزامی - تضمّنی ۳) مطابقی - التزامی - التزامی ۴) مطابقی - التزامی - تضمّنی

۱۶۸. تأکید بر معنای ظاهری کدام کلمه در عبارت زیر، موجب خطای ذهن شده است؟

«من فقط به شما گفته بودم مدرسه امروز باز است؛ نگفته بودم که کلاس‌ها برقرار است و باید به مدرسه بیاید!»

۱) فقط ۲) باز بودن ۳) مدرسه ۴) گفتن

۱۶۹. مغالطه «توسل به معنای ظاهری» یعنی _____.

۱) استفاده از دلالت‌های تضمّنی و التزامی

۲) عدم استفاده از دلالت مطابقی در گفت‌وگوها

۳) استفاده اشتباهی از معنای اصلی به جای معنای ضمّتی

۴) عدم استفاده از معنای ظاهری به جای دلالت مطابقی

صحیح ۴: شیوه نگارش کلمات

۱۷۰. در کدام گزینه همه واژه‌ها می‌توانند موجب مغالطه نگارشی شوند؟

۱) پرتقال، حیات، کرم ۲) رود، تورم، رأس

۱۷۱. کدام‌یک از موارد زیر موجب بروز مغالطه نگارشی کلمات نمی‌شود؟

۱) کاربرد غلط علامت سکون ۲) کاربرد نادرست ضمیر اتصالی «ش»

۳) عدم استفاده از تنوین ۴) عدم توجه به تفاوت واژگان هم‌آوا

۱۷۲. احتمال گرفتاری در مغالطه نگارشی در صورت عدم رعایت کدام گزینه افزایش می‌یابد؟

۱) استفاده از کلمات دارای چند معنی، علائم سجاوندی، قواعد حرکت گذاری

۲) املائی درست کلمه، پرهیز از کاربرد کلمات دواملائی، حرکت گذاری

۳) صورت‌های مکتوب درست، حرکت گذاری کلمات، علائم سجاوندی

۴) پرهیز از غلط‌های املائی و دیکنه درست، استفاده از کلمات هم‌معنی و مترادف، قواعد اشتراک لفظ

۱۷۳. در کدام گزینه مغالطه مربوط به شیوه نگارش کلمات است؟

۱) حالت مستی در اشخاص مختلف با یکدیگر تفاوت دارد.

۲) کاشتن نهال نباید منحصر در روز درخت کاری در اسفندماه باشد.

۳) حال شما آن قدر کوچک است که حال آدم گرفته می‌شود.

۴) قطره‌های آب در مجمر سوزان مغرب، مانند شراره‌های آتش بودند.

۱۷۴. کدام گزینه نمی‌تواند موجب مغالطه شیوه نگارش کلمات شود؟

۱) گنجینه پنهان شده توسط هوشنگ کشف شد.

۲) احمد پژوهشگر عرفان یهودی است.

۳) به نظر علی احمدی دانش آموز کوشایی است.

۴) در مورد حفاری چاه‌های نفت کتفرانسی بر گزار می‌شود.

صحیح ۵: ابهام در مرجع ضمیر

۱۷۵. کدام گزینه دارای «ابهام در مرجع ضمیر» است؟

۱) وقتی وارد کلاس شدم، او را ندیدم.

۲) او را در خیابان ولیعصر (عج) دیدم، بدون اینکه متوجه بشود.

۳) نیازی به اینکه از او پولی قرض بگیرم، ندارم.

۴) او با خواهرش به مهمانی نرفت چون سودی برایش نداشت.

۱۷۶. در کدام گزینه مغالطه ابهام در مرجع ضمیر دیده می‌شود؟

۱) محمد با دوست دهساله‌اش بود که برادرش آن‌ها را دید.

۲) حاتم طایی شده‌ای! نه من هنوز ناصرم.

۳) من این کار را با خواست خودم انجام می‌دهم.

۴) عجب جلال و جبروتی! با جلال چه کار داری؟!

۱۷۷. در کدام عبارت ممکن است مغالطه ابهام در مرجع ضمیر رخ بدهد؟

۱) واقعه‌ای ناراحت‌کننده بود و برایمان بسیار تاب‌نیاوردنی.

۲) من و دوستم به پارک رفتیم و درباره موضوعات مختلف گفت‌وگو کردیم.

۳) شاید پدر علی متوجه رفتار بدش شده باشد اما به رویش نیامورد.

۴) متأسفانه باز هم همان اتفاقی افتاد که نباید می‌افتاد.

۱۷۸. کدام گزینه در بر دارنده ابهام در مرجع ضمیر است؟

۱) گفتم بروید کار کنید نگفتم بروید بخوابید.

۲) انسان‌های ساکن این روستا همه کشاورز هستند.

۳) ز گریه مردم چشمم نشسته در خون است.

۴) معلم از دانش آموز خواست از کتابش نگهداری کند.

۱۷۹. کدام گزینه مغالطه «ابهام در مرجع ضمیر» دارد؟

۱) تا پدرم با برادرم آمد، او را دیدم.

۲) تا پدربزرگم با برادرم آمد، او را دیدم.

۳) بزدن بار با فرعون شانه‌ها را زخم می‌کند.

۴) قیمت ارض هر چند سال یکبار جهش دارد.

برای مهارت...

حالا تست‌زنی رو جدی‌تر شروع کن تا مهارتت تو این درس بیشتر بشه.

۱۸۰. در عبارت «در باز است؛ باز پرنده است؛ پس در پرنده است.» چه مغالطه‌ای وجود دارد؟

۱) اشتراک لفظ

۲) شیوه نگارش کلمات

۳) توسل به معنای ظاهری

۴) ابهام در عبارات



۱۸۱. وقتی ظاهر یک واژه موجب اشتباه گرفتن دو معنا شود، در دام مغالطه افتاده‌ایم.

- (۱) توسل به معنای ظاهری (۲) ابهام در عبارات (۳) نگارشی کلمات (۴) اشتراک لفظ

۱۸۲. کدام یک از کلمات زیر به احتمال بیشتری ممکن است موجب بروز مغالطه اشتراک لفظ شود؟

- (۱) خودکار (۲) مداد (۳) کلمه (۴) معنی

۱۸۳. در بیت «دیشب صدای تیشه از بیستون نیامد / شاید به خواب شیرین، فرهاد رفته باشد» کدام واژه، مشترک لفظی است؟

- (۱) شیرین (۲) فرهاد (۳) تیشه (۴) بیستون

۱۸۴. کدام گزینه بیاتر یک لفظ مشترک است؟

- (۱) صدای تیشه (۲) پیوسته (۳) غرق شدن (۴) زهره خواب‌آلود

۱۸۵. به ترتیب موارد زیر منشأ چه نوع مغالطه‌ای می‌توانند باشند؟

— همایشی با موضوع اکتشاف گیاهان دریایی در بندر ماهشهر برگزار شد.

— شیر به دنبال طعمه‌اش می‌دوید که شکارچی به او شلیک کرد.

- (۱) ابهام در مرجع ضمیر - اشتراک لفظ (۲) شیوه نگارشی کلمات - ابهام در مرجع ضمیر

- (۳) توسل به معنای ظاهری - اشتراک لفظ (۴) اشتراک لفظ - شیوه نگارشی کلمات

۱۸۶. عبارت «گرم داری؟» می‌تواند زمینه‌ساز کدام مغالطه باشد؟

- (۱) اشتراک لفظ (۲) ابهام در مرجع ضمیر (۳) نگارش کلمات (۴) مغالطه ندارد

۱۸۷. عبارت «بهرام که گور می‌گرفتی همه عمر / دیدی که چگونه گور بهرام گرفت؟» می‌تواند زمینه‌ساز کدام مغالطه گردد؟

- (۱) اشتراک لفظ (۲) توسل به معنای ظاهری (۳) نگارش کلمات (۴) ابهام در مرجع ضمیر

۱۸۸. در عبارت «لباسم پاره شد» چه نوع دلالتی به کار رفته است و ممکن است موجب ایجاد چه مغالطه‌ای شود؟

- (۱) تضمینی - توسل به معنای ظاهری (۲) مطابقی - توسل به معنای ظاهری

- (۳) تضمینی - ابهام در مرجع ضمیر (۴) مطابقی - ابهام در مرجع ضمیر

۱۸۹. کدام گزینه نمی‌تواند مغالطه «شیوه نگارش» ایجاد کند؟

- (۱) می‌کند (۲) سحر (۳) می‌شود (۴) گل

۱۹۰. مغالطه _____ زمانی اتفاق می‌افتد که ظاهر یک واژه موجب شود معانی مختلف آن با هم اشتباه گرفته شوند.

- (۱) نگارشی کلمات (۲) ابهام در مرجع ضمیر (۳) اشتراک لفظ (۴) توسل به معنای ظاهری

۱۹۱. نوع مغالطه در کدام گزینه با سایر گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) سارا کتاب احمد را به برادرش داد. (۲) علی گفت من باید به کارخانه بروم.

- (۳) بخشش لازم نیست اعدامش کنید. (۴) مریم تا پدرش را دید لباسش را مرتب کرد.

■ کم‌کم نست‌ها دارن جون می‌گیرن! تو هم جون بگیر و همین‌طور با انرژی ادامه بده! خدایوت!

۱۹۲. در عبارت «او گفت من باید به خانه برادرم بروم پس من امروز به خانه برادرم می‌روم» چه مغالطه‌ای وجود دارد؟

- (۱) اشتراک لفظ (۲) نگارش کلمات (۳) توسل به معنای ظاهری (۴) ابهام در مرجع ضمیر

۱۹۳. در کدام گزینه اشتراک لفظ وجود ندارد؟

- (۱) بخشش لازم نیست اعدامش کنید. (۲) آن یکی شیری است که آدم می‌خورد.

- (۳) برادرم دیروز از من عکس‌های هنری و زیبا گرفت. (۴) در جنگ تحمیلی ما با قریب نجاتگیدیم.

۱۹۴. در کدام گزینه احتمال وجود مغالطه «اشتراک لفظ» است؟

- (۱) پدر او در خانه‌اش از دنیا رفت. (۲) غذای تهیه‌شده توسط مادر به فقرا رسید.

- (۳) وزیری دیروز در مترو با مردم صحبت می‌کرد. (۴) او کنار لباسشویی پر از ایسه نشسته بود.

۱۹۵. در کدام یک از گزینه‌های زیر مغالطه اشتراک لفظ پدید می‌آید؟

- (۱) کسی بگوید «من لب به غذا نمی‌زنم» و بعد بدون آنکه غذا با لب او بر خورد کند، مقدار زیادی غذا بخورد.

- (۲) فرزندی برای آنکه به پدرش اطلاع دهد که دوستش به ملاقاتش آمده به او پیامک دهد «پدر فرهاد به ملاقاتم آمده است».

- (۳) علی با دوستش در حال قدم زدن بود که برادرش از دور آن‌ها را دید و صدایشان زد.

- (۴) محسن و همسرش سه سال با یکدیگر اختلاف داشتند.

۱۹۶. در عبارت زیر همه کلمات معنای مطابقی دارند؛ به جز _____

«پدرم بعد از اینکه کارش را از دست داد به سرعت دوباره شغل جدیدی پیدا کرد؛ چراکه او کارش حرف ندارد؛ اما در روز اول کارش برایش کاری پیش آمد

که مجبور شد سر کارش نرود».

- (۱) «کارش» اول (۲) «کارش» دوم (۳) «کارش» سوم (۴) «کارش» چهارم

۱۹۷. در کدام گزینه احتمال وجود خطای لفظی وجود ندارد؟

- (۱) علی می‌دانست که فرشته‌ها جسم ندارند؛ بنابراین نتیجه گرفت که فرشته، خواهرزاده او هم جسم ندارد.

- (۲) زهرا شماره ملی‌اش را اشتباه حفظ کرده بود؛ بنابراین نتوانست در کتکور ثبت‌نام کند.

- (۳) پادشاه برای اینکه قسم خورده بود خون کسی را در حرم نریزد، دستور داد او را خفه کنند.

- (۴) زهرا در دفترچه تلفتش نام علی را جست‌وجو کرد و با اینکه با برادرش کار داشت به هم‌کلاسی‌اش زنگ زد.

۱۹۸. از میان انواع دلالت لفظ بر معنا کدام یک به هیچ وجه، هیچ بخشی از معنای اصلی خود را دربر نمی گیرد؟

- (۱) مطابقی (۲) تضمینی (۳) التزامی (۴) جزئیت
۱۹۹. اگر به جای کلمه «خار» از لفظ «خوار» استفاده شود و اگر لفظ «نشسته» به جای لفظ «نشسته» به کار رود، به ترتیب چه مغالطه‌هایی به وجود خواهند آمد؟
- (۱) نگارشی - ابهام در مرجع ضمیر (۲) نگارشی - اشتراک لفظ (۳) اشتراک لفظ - نگارشی (۴) نگارشی - نگارشی

۲۰۰. کدام یک از عبارات‌های زیر در منطق مورد توجه قرار نمی گیرد؟

- (۱) در زبان فارسی هر جمله‌ای ساختار دستوری ویژه‌ای دارد مثل بقیه زبان‌های دیگر.
 (۲) شیئی که رویه‌روی من قرار دارد یک میز چوبی است، چون پایه‌های چوبی دارد.
 (۳) لفظ و واژه گاز چون صورت مکتوب یکسان اما معانی متفاوت دارد، خطای اندیشه را در پی دارد.
 (۴) آمدن ضمیر ملکی پس از دو اسم غایب در عبارت می تواند موجب ابهام باشد.

۲۰۱. هر یک از عبارات زیر به ترتیب مربوط به کدام یک از مغالطات هستند؟

الف) بهرام که گور می گرفتی همه عمر / دیدی که چگونه گور بهرام گرفت

ب) من گفتم درس می خوانم، نگفتم نمره خوبی می گیرم!

ج) این راه صواب نیست!

- (۱) اشتراک لفظ - مغالطه ندارد - ابهام در مرجع ضمیر
 (۲) توسل به معنای ظاهری - اشتراک لفظ - نگارشی کلمات
 (۳) توسل به معنای ظاهری - اشتراک لفظ - نگارشی کلمات
 (۴) اشتراک لفظ - توسل به معنای ظاهری - مغالطه ندارد

۲۰۲. به ترتیب در هر کدام از موارد زیر کدام مغالطه اتفاق افتاده است؟

الف) اعلام کردیم تا دهه فجر کارخانه را افتتاح می کنیم. این به این معنی نیست که کارخانه را راه اندازی می کنیم.

ب) مدیر مدرسه بعد از آنکه از رفتار دانش آموز باخبر شد گفت که اخراج لازم نیست به مدرسه بیاید.

ج) احمد فرد باایمانی است برای همین او پدر و مادرش را روی سرش می گذارد، اما هیچ وقت روی زمین قرار نمی دهد.

- (۱) توسل به معنای ظاهری - نگارشی - توسل به معنای ظاهری
 (۲) اشتراک لفظ - نگارشی - نگارشی
 (۳) توسل به معنای ظاهری - اشتراک لفظ - نگارشی
 (۴) اشتراک لفظ - توسل به معنای ظاهری - ابهام در عبارات

۲۰۳. در مکالمه زیر چه مغالطه‌ای وجود دارد؟

صاحب مغازه گفت: دزد مغازه را برده و تو تازه از خواب بیدار شدی؟ شاگرد مغازه پاسخ داد: اگر مغازه را برده پس چرا من هنوز در مغازه هستیم؟

- (۱) ابهام در مرجع ضمیر (۲) نگارش کلمات (۳) اشتراک لفظ (۴) توسل به معنای ظاهری

۲۰۴. مغالطه به کار رفته در عبارت «اگر کسی تماس گرفت بگو پدرم اینجا نیست، من هم به اتاق می روم» کدام است؟

- (۱) توسل به معنای ظاهری (۲) ابهام در مرجع ضمیر (۳) مغالطه ندارد (۴) نگارش کلمات

۲۰۵. مغالطه‌های اشتراک لفظ، توسل به معنای ظاهری، نگارش کلمات و ابهام در مرجع ضمیر، _____

(۱) همگی متعلق به حیطة ذهن اند.

(۲) همگی متعلق به حیطة الفاظند.

(۳) برخی به حیطة ذهن و برخی به حیطة زبان تعلق دارند.

(۴) مربوط به یک حوزه نیستند.

۲۰۶. در کدام گزینه زمینه زمینة بروز خطای «توسل به معنای ظاهری» وجود دارد؟

- (۱) پول‌های گم‌شده توسط برادرم پیدا شد.
 (۲) علی تا مادرم را دید کیفش را برداشت.
 (۳) رستم بر اسب نشست و دستی بر سرش کشید.
 (۴) اگر امروز تو حساب کتی دفعه بعد من حساب می کنم.

۲۰۷. در همه گزینه‌ها واژه «میز» به دلالت مطابقی به کار رفته است؛ به جز _____

- (۱) مادرم اصرار دارد هر جمعه میزم را مرتب کنم.
 (۲) برای تنوع هم که شده میزم را زرد می کنم.
 (۳) بیشتر از دوتا میز در این اتاق جا نمی شود.
 (۴) میز معلم از میز دانش آموز بزرگ‌تر بود.

۲۰۸. در کدام گزینه واژه مشخص شده به دلالت التزامی به کار رفته است؟

- (۱) آن مرد خجل شد و عنرها خواست.
 (۲) من از بدحالی و برهنگی شرم داشتم و رفتن مناسب ندیدم.
 (۳) چو روز شد گفتم این چه حالت بود؟
 (۴) نعره برآورد و راه بیابان گرفت و یک نفس آرام نیافت.

۲۰۹. ضرب‌المثل «خر ما از گرگی دم نداشت» به کدام گزینه مربوط است؟

- (۱) ابهام در مرجع ضمیر (۲) اشتراک لفظ (۳) دلالت تضمینی (۴) دلالت التزامی

۲۱۰. در عبارت «پیش از غذا دست‌هایتان را بشوید و پس از آن دندان‌هایتان را مسواک بزنید» اگر منظور از دست و دندان به ترتیب دلالت‌های _____ و _____ باشد، مغالطه رخ می دهد.

- (۱) مطابقی - مطابقی (۲) تضمینی - مطابقی (۳) التزامی - تضمینی (۴) تضمینی - تضمینی
- (۱) مندانم را تراشیدم. (۲) سلمانی سرم را زد.
 (۳) کتابم گم شد. (۴) جزو هام پاره شد.

۲۱۲. کدام گزینه در بردارنده «دلالت تضمینی» است؟

- (۱) کتابم را گم کردم. (۲) خانه‌ام را دزد برد.
 (۳) ماشیتم خراب شد. (۴) دوستم شیر است.

۲۱۳. در کدام گزینه دلالت لفظ «شیر» با بقیه متفاوت است؟

- (۱) علی شیر است، چون از شیر نمی ترسد.
 (۲) علی شیر نیست، چون یال ندارد.
 (۳) علی از شیر آب می خورد.
 (۴) علی سالم است، چون هر روز شیر می خورد.





۲۱۴. واژه مشخص شده در کدام عبارت به دلالت تضمینی به کار رفته است؟

- (۱) نویسنده کتاب متعلق قلم خوبی ندارد.
- (۲) بعد از چهارراه سمت چپ یک سوپرمارکت بزرگ تازه باز شده است.

۲۱۵. در کدام گزینه واژه مشخص شده به دلالت التزامی به کار رفته است؟

- (۱) داشتم دفترم را نشان می‌دادم که پاره شد.
- (۲) قیمت خانه رشد بیش از ۱۰۰ درصد داشته است.

۲۱۶. در کدام گزینه واژه مشخص شده با معنای خود دلالت مطابقی دارد؟

- (۱) میان ماه من تا ماه گردون تفاوت از زمین تا آسمان است.
- (۲) قرار بود وقتی به خانه می‌آیی، برای فردا صبح نان بگیری.

۲۱۷. وقتی از دلالت‌های مطابقی، تضمینی و التزامی استفاده می‌کنیم، به ترتیب منظور ما چیست؟

- (۱) معنای اصلی - معنای بیرونی - بخشی از معنای اصلی
- (۲) معنای اصلی - بخشی از معنای اصلی - معنای بیرونی

۲۱۸. نوع مغالطه احتمالی در کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) چطور می‌توانم این مرد را بکشم؟
- (۲) برادر که در بند خویش است، نه برادر نه خویش است.

۲۱۹. در عبارت «علی، برادرش را تکریم می‌کند، چراکه فرد متدینی است»، چه عاملی موجب بروز مغالطه می‌شود؟

- (۱) به کار بردن جابه‌جایی دلالت‌ها
- (۲) عدم رعایت علائم سجاوندی
- (۳) اشتباه در کتابت و نگارش
- (۴) مشخص نبودن مرجع ضمیر

۲۲۰. عبارت «شما نمی‌توانید وارد بخش مراقبت‌های ویژه شوید!» ممکن است موجب چه مغالطه‌ای شود؟

- (۱) شیوه نگارشی کلمات
- (۲) توسل به معنای ظاهری
- (۳) ابهام در مرجع ضمیر
- (۴) اشتراک لفظ

۲۲۱. در عبارت «آشنایی سطحی ما با علوم انسانی از راه ایدئولوژی سیاسی رفته‌رفته عمیق‌تر می‌شود»، چه مغالطه‌ای وجود دارد؟

- (۱) اشتراک لفظ
- (۲) ابهام در مرجع ضمیر
- (۳) نگارش کلمات
- (۴) توسل به معنای ظاهری

۲۲۲. نوع دلالت کلمه مشخص شده در کدام گزینه به‌درستی تعیین نشده است؟

- (۱) «محمد» نقطه ندارد. (مطابقی)
- (۲) کتابم را با دستمال تر و تمیز کردم. (تضمینی)
- (۳) استاد ما صاحب قلم است. (التزامی)
- (۴) برایم دوات بیاورید تا نامه‌ای بنویسم. (تضمینی)

۲۲۳. نمی‌توانم _____ را از حیطه‌های منطق دانست.

- (۱) رابطه مفهوم و مصداق
- (۲) رابطه لفظ و معنا
- (۳) عالم خارج و واقعیت
- (۴) عالم الفاظ و زبان

۲۲۴. نقش دائمی الفاظ در ارتباط کلامی انسان‌ها با یکدیگر در کدام گزینه آمده است؟

- (۱) بیان مقصود تفکر
- (۲) اشاره به حوزه زبان
- (۳) انتقال دهنده فکر
- (۴) نشان دادن مصداق زبان

۲۲۵. در کدام گزینه واژه «سر» به دلالت مطابقی به کار رفته است؟

- (۱) سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی
- (۲) دلا تا کی سر گفتار داری
- (۳) دست بر سر مانده‌اند از دست غم
- (۴) بر سر آنم که گر ز دست برآید

۲۲۶. نوع دلالت در عبارت‌های مشخص شده زیر کدام است؟

- (الف) سید مهدی شجاعی قلم زیبایی دارد.
- (ب) وقتی به چهارراه رسیدی بقیه آدرس را از بقالی سر چهارراه بپرس.
- (ج) دیروز طوفان شدیدی گرفت و درخت شکست.

- (۱) التزام - التزام - تضمین
- (۲) تضمین - مطابقی - التزام
- (۳) مطابقی - التزام - تضمین
- (۴) التزام - تضمین - مطابقی

۲۲۷. در کدام گزینه مغالطه نگارشی کلمات دیده می‌شود؟

- (۱) عقل و طبعم خیره گشت از صنع رب‌العالمین
- (۲) او را خود التفات نبودی به صید من
- (۳) چنان به یاد تو شادم که فرق می‌نکتم از دوستی که فراغ است یا وصال است این
- (۴) ز شمس مغر تبریز جوی شیرینی / از آنکه هر ثمر از نور شمس یابد فر

۲۲۸. «علی گفت من امروز باید مادر بزرگم را به بیمارستان برسانم» احتمال وجود کدام مغالطه در این عبارت وجود دارد؟

- (۱) اشتراک لفظ
- (۲) ابهام در مرجع ضمیر
- (۳) توسل به معنای ظاهری
- (۴) شیوه نگارش

- (۲) برای شرکت پدرم دیروز یک تلویزیون خریدیم.
- (۴) در وضو باید ابتدا با دست راست پای راست را مسح کرد.

- (۲) کل شهر دور میدان جمع شدند.
- (۴) بدون جوراب پای خود را درون کفش نکتید.

- (۲) بعد از تصادف به‌سختی کسی را پیدا کردم تا ماشیتم را رنگ کند.
- (۴) برای وضو ابتدا باید دست راست را با دست چپ بشوییم.

- (۲) معنای اصلی - بخشی از معنای بیرونی - معنای بیرونی
- (۴) معنای اصلی - معنای بیرونی - بخشی از معنای بیرونی

- (۲) خان کرم گسترده‌ای، مهمان خویشم برده‌ای.
- (۴) خاستن توانستن است.

- (۲) عدم رعایت علائم سجاوندی
- (۴) مشخص نبودن مرجع ضمیر

- (۲) توسل به معنای ظاهری
- (۴) اشتراک لفظ

■ نظرت چیه کمی درجه دشواری رو ببریم بالاتر؟ پس برو ببینم چیکار می‌کنی!

۲۲۹. چه تعداد از تعریف‌های زیر نادرست است؟

- (الف) توسل به معنای ظاهری: به کار بردن معنای تضمّنی به جای التزامی.
 (ب) ابهام در مرجع ضمیر: خطای ذهن به جهت ابهام ناشی از استفاده عبارات دوپهلوی، مثل مشخص نبودن مرجع ضمیر.
 (ج) اشتراک لفظ: استفاده از دو یا چند مشترک لفظی در یک جمله.

(د) مغالطه نگارشی کلمات: خطای ناشی از عدم رعایت دقیق علائم سجاوندی و حرکات کلمات یا املائی نادرست واژگان.

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۲۳۰. در منطق به مبحث الفاظ توجه می‌شود؛ زیرا _____

- (۱) خطای در لفظ ممکن است به خطای فکر منجر شود.
 (۲) محتوای اندیشه توسط الفاظ فراهم می‌شود.
 (۳) کاربرد درست الفاظ در زندگی روزمره مؤثر است.
 (۴) بدون الفاظ نمی‌توان اندیشید و فکر کرد.

۲۳۱. در همه گزینه‌ها امکان وجود مغالطه اشتراک لفظ نیست؛ به جز _____

- (۱) به من گفت که پدرش را لعنت کنم، لعنت بر او.
 (۲) داشت می‌گفت این ماشین من است، مگر نشستی؟
 (۳) باز هم به سمت پتجره رفت و آنجا نشست.
 (۴) اگر از جانب کشورمان به جنگ ایران بروی، این امپراطوری بزرگ را نابود خواهی کرد.

۲۳۲. در کدام گزینه مغالطه توسل به معنای ظاهری کلمات دیده می‌شود؟

- (۱) من رفیق ده ساله او هستم.
 (۲) او مرد تهی‌دستی است، اما او چوب به دست دارد!
 (۳) محمود پاک‌کن حسن را به برادرش داد.
 (۴) در باز است؛ باز پرنده است؛ پس در پرنده است.

۲۳۳. کدام گزینه ممکن است موجب مغالطه نگارشی کلمات شود؟

- (۱) خلیفه پیامبر کسی است که دخترش در خانه اوست.
 (۲) وقت رانندگی، هنگامی که به پیچ رسیدی آن را بردار.
 (۳) من زینب را هنگام راه رفتن دیدم.
 (۴) جرج اسمیت مورخ فلسفه مسیحی است.

۲۳۴. چرا در منطق به مبحث الفاظ توجه خاصی می‌شود؟

- (۱) میان سه حیطة ذهن، زبان و عالم خارج ارتباط وجود دارد.
 (۲) خطا در الفاظ و معنای آن‌ها می‌تواند موجب خطا در تعریف و استدلال شود.
 (۳) الفاظ یکی از حیطة‌های اصلی تفکر است.
 (۴) الفاظ تنها وسیله بیان و انتقال افکار به دیگران است.

۲۳۵. در عبارت زیر کدام مورد موجب بروز مغالطه شده است؟

«اگر خوب به پیامک من دقت می‌کردید؛ گفته بودم که به خودروی شما نگاهی خواهم انداخت، نگفته بودم که آن را تعمیر می‌کنم!»

- (۱) اشتراک لفظ در کلمه نگاه کردن
 (۲) مشخص نبودن مرجع ضمیر
 (۳) تأکید بی‌جا بر معنای مطابقی کلمات
 (۴) عدم رعایت دقیق علائم سجاوندی

۲۳۶. در عبارت «معلم به دانش‌آموزانش گفت تا من نیامدم کسی به توپ‌ها دست نزنند، اما وقتی برگشت، دید که بچه‌ها با ادعای پایبندی به قوانین معلم مشغول فوتبال بازی کردن هستند.» چه مغالطه‌ای رخ داده است؟

- (۱) توسل به معنای ظاهری
 (۲) ابهام در مرجع ضمیر
 (۳) اشتراک لفظ
 (۴) شیوه نگارش

۲۳۷. کدام گزینه درست است؟

- (۱) مغالطه ابهام در مرجع ضمیر نوعی از مغالطه نگارشی کلمات است.
 (۲) هر ابهامی در عبارت موجب به وجود آمدن مغالطه ابهام در مرجع ضمیر می‌شود.
 (۳) مغالطه اشتراک لفظ در کاربرد دلالت‌های یک کلمه به جای یکدیگر است.
 (۴) فعالیت و برآستان معمولاً به جهت جلوگیری از مغالطه نگارش کلمات است.

۲۳۸. مغالطه «توسل به معنای ظاهری» _____

- (۱) یعنی استفاده از کلماتی که معنای ساده و ظاهری دارند.
 (۲) همیشه عمدی صورت گرفته و نمی‌تواند غیرعمدی باشد.
 (۳) بر معنای ظاهری کلمات تأکید می‌کند، بنابراین به بحث دلالت مربوط نیست.
 (۴) از به کار بردن اشتباهی معنای مطابقی به جای تضمّنی و التزامی به وجود می‌آید.

۲۳۹. در مورد دلالت التزامی می‌توان گفت: _____

- (۱) در شعر و ادبیات به‌عنوان یک آرایه استفاده می‌شود.
 (۲) معنای اصلی کلمه را به‌طور کامل دربرمی‌گیرد.
 (۳) استفاده از آن موجب مغالطه توسل به معنای ظاهری است.
 (۴) صرفاً بخشی از معنای تضمّنی لفظ را شامل می‌شود.

۲۴۰. در کدام گزینه بیشترین تعداد مغالطه وجود دارد؟

- (۱) برادرش را اتفاقی در خیابان دید و او از این بابت خوشحال شد.
 (۲) او گفت این پول سهم من است.
 (۳) خانه‌های ساخته‌شده توسط شهرداری خراب شدند.
 (۴) سارا برادر احمد را دوست دارد.

۲۴۱. درباره عبارت «باید با کسی ازدواج کند که دوستش داشته باشد.» کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) می‌تواند به‌عنوان زمینه اشتراک لفظ واقع شود، چون دوست داشتن معانی متعددی دارد.
 (۲) امکان دارد در آن توسل به معنای ظاهری رخ دهد، چون دوست داشتن می‌تواند به عاشق شدن دلالت داشته باشد.
 (۳) مغالطه ابهام در مرجع ضمیر دارد، چون مرجع ضمیر «ش» در دوستش مشخص نیست.
 (۴) مغالطه نگارشی کلمات دارد، چون از علائم سجاوندی استفاده نکرده است.

۲۴۲. کدام گزینه در رابطه با مغالطه اشتراک لفظ با گزینه‌های دیگر تفاوت دارد؟

- (۱) اشتراک لفظ دائم رهزن است.
 (۲) هر کجا که مشترک لفظی باشد، ذهن دچار خطا می‌شود.
 (۳) باید دانست که مغالطه به الفاظ بیشتر از آن باشد که به معانی و اکثر مغالطات لفظی به اشتراک اسم بود.
 (۴) اشتراک لفظ یکی از رایج‌ترین انواع سفسطه است.



۲۴۲. دانش منطق به قواعد صرفی و نحوی نمی‌پردازد؛ چون —

- (۱) بین جهان خارج و زبان ارتباط خاصی وجود دارد.
- (۲) تمرکز در منطق بر حوزه الفاظ است نه قواعد.
- (۳) منطق به حوزه زبان وابسته نیست.
- (۴) این دانش فراتر از یک زبان خاص بحث می‌کند.

۲۴۴. پیرامون رابطه زبان و ذهن نمی‌توان گفت —

- (۱) منظور از معنای هر لفظ، همان مفهوم ذهنی مرتبط با آن لفظ است.
- (۲) الفاظ مصداق مفاهیم ذهنی هستند که هر انسانی در ذهن خود دارد.
- (۳) خطاهایی که در حوزه الفاظ رخ می‌دهد، می‌تواند منشأ خطا در حوزه مفاهیم باشد.
- (۴) اگر ذهن با الفاظ ارتباطی نداشت، رابطه لفظ و معنا در منطق بررسی نمی‌شد.

۲۴۵. نوع مغالطه را در عبارت «مصطفی را کتاب به دست دیدم» مشخص کنید

- (۱) اشتراک لفظ
- (۲) نگارش کلمات
- (۳) ابهام در مرجع ضمیر
- (۴) مغالطه ندارد

۲۴۶. کلمه «دست‌درازی»، در عبارت «هیچ وقت به مال کسی دست‌درازی نکردم» و کلمه «بالا می‌کشیم» در عبارت «با کمک شما سرمایه شما را بالا می‌کشیم» به ترتیب چه نوع دلالتی دارند؟

- (۱) التزامی - مطابقی
- (۲) تضمینی - التزامی
- (۳) التزامی - التزامی
- (۴) تضمینی - التزامی

(سؤالی ۹۹)

۲۴۷. کدام مورد، قابلیت مغالطه توسط به معنای ظاهری را دارد یا بر اساس این مغالطه بیان شده است؟

- (۱) دانایان معتقدند که شیر، در رویاهای صادق، از علم حکایت دارد.
- (۲) میان ماه من تا ماه گردون / تفاوت از زمین تا آسمان است
- (۳) گفتم: فعلاً کمی دست به عصا باش. گفت: آخر عصا ندارم.
- (۴) مزرع سبز فلک دیدم و ناس مه نو / یادم از کشته خویش آمد و هتگام درو

(جواب ۹۹)

۲۴۸. کدام عبارت می‌تواند منجر به مغالطه ابهام در عبارات شود؟

- (۱) این تابلو هیچ قیمتی ندارد.
- (۲) من از راهنمایی شما پشیمانم.
- (۳) خانه ارزان کمیاب است و هر کمیابی گران است.
- (۴) فارغ التحصیلان رشته روان‌شناسی از روان آدم‌ها باخبرند.

برای انفجار...

از اینجا به بعد تست‌ها درجه دشواریشان بالاتر هم میره! حواستو بیشتر جمع کن!

۲۴۹. در کدام گزینه واژه‌های وجود دارد که نمی‌تواند موجب مغالطه «اشتراک لفظ» شود؟

- (۱) غایت، شیر، امثال
- (۲) بسته، خواندن، گذشتن
- (۳) دسته، با، سپر
- (۴) مانند، خانه، عکس

۲۵۰. در کدام گزینه معنای واژه «نمی‌شود» با بقیه متفاوت است؟

- (۱) نمی‌شود در جایگاه پارک مخصوص معلولین ماشینت را پارک کنی.
- (۲) نمی‌شود در بحث و استدلال از چیزهایی که من نمی‌دانم استفاده کنی.
- (۳) نمی‌شود دیرتر از ساعت ۱۲ شب بخوابی چون فردا امتحان سختی داری.
- (۴) نمی‌شود صبح تا شب کتاب تألیف کنی و بتویسی، اما دست‌درد نگیری.

۲۵۱. در کدام گزینه اشتراک لفظ دیده می‌شود؟

- (۱) نسرین دوست ده‌ساله من است.
- (۲) ایران عزادار شد، فقط آدم‌ها عزادار می‌شوند!
- (۳) خواهر سارا دختر خوبی بود.
- (۴) تکیه بر عهد تو و باد صبا نتوان کرد!

۲۵۲. در کدام گزینه واژه‌های مشخص شده دلالت التزامی و تضمینی دارند؟

- (۱) ماه در آسمان مانند چراغ می‌درخشد - هر انسانی دو دست دارد
- (۲) ستاره‌ای بدرخشید و ماه مجلس شد - دست را به من بدم
- (۳) اول ماه، ماه کامل نخواهد بود - قبل از غذا حتما دست را بشوی
- (۴) تو ماه متی همراه متی دلبر دلخواه متی - گرت از دست برآید دهتی شیرین کن

۲۵۳. در کدام گزینه دلالت التزامی دیده نمی‌شود؟

- (۱) بیای ای یار و بر اغیار می‌خند
- (۲) مژه سپاهت ار کرد به خون ما اشکارت
- (۳) غم اگر به کوه گویم بگریزد و بریزد
- (۴) به طول و عرض و رنگ و گوهر و حد
- (۱) بتوش این جام و با خمار می‌خند
- (۲) ز فریب او بیندیش غلط مکن نگارا
- (۳) که دگر بدین گرائی نتوان کشید باری
- (۴) چو خورشیدی که در تابند ز روزن

۲۵۴. در کدام عبارت هم احتمال مغالطه «توسل به معنای ظاهری» وجود دارد هم «اشتراک لفظ»؟

- (۱) هرچه سلطان قادر آید خلق از او قادرترند
- (۲) چشم‌ها بر داستان کلاوه آهنگر است
- (۳) خفته بیدارگیر، گرچه ندیدی ببین
- (۴) چشم پر از خواب خویش، دیده بیدار من
- (۱) تا آن دو هفته ماه ز من دور شد شدست
- (۲) روزم چو هفته، هفته چو ماه از فراق یار
- (۳) می‌بالسم و در ترقی معکوسم
- (۴) پیوسته در این چمن چو بید مجنون

۲۵۵. عبارت «به کسی گفتند با کشور جعله بساز گفت: با کش ور رفتم پاره شد» با کدام گزینه مربوط است؟

- (۱) اشتراک لفظ
- (۲) توسل به معنای ظاهری
- (۳) شیوه نگارش کلمات
- (۴) ابهام در مرجع ضمیر



۲۵۶. کدام مغالطه در عبارت «قرار بود برای من میز و صندلی چوبی بیاورید نه میز پلاستیکی و صندلی چوبی» به کار رفته است؟
 (۱) اشتراک لفظ (۲) ابهام در مرجع ضمیر (۳) توسل به معنای ظاهری (۴) نگارش کلمات

۲۵۷. کدام یک از جملات زیر نادرست است؟

- (۱) دلالت، اصطلاحاً عبارت است از انتقال ذهن انسان به یک معنای مشخص با شنیدن یک لفظ.
- (۲) اگر یک لفظ بتواند دلالت تضمینی داشته باشد، دلالت التزامی نیز می‌تواند داشته باشد.
- (۳) دلالت تضمینی از این‌رو تضمینی نام گرفته است که بخشی از معنای اصلی را دربر دارد.
- (۴) به‌صورت کلی، نوع دلالت الفاظ وقتی مشخص می‌شود که در یک جمله به کار رفته باشد.

۲۵۸. کدام گزینه فاقد مشترک لفظی است؟

- (۱) بهرام که گور می‌گرفتی همه عمر
- (۲) آن غایب خط گر سوی ما نامه نوشتی
- (۳) با زمانی دیگر انداز ای که پندم می‌دهی
- (۴) نالم به دل چونای من اندر حصار نای

۲۵۹. در همه گزینه‌ها مشترک لفظی دیده می‌شود؛ به جز

- (۱) بیبا و برگ سفر ساز و زاده برگیر
- (۲) گدا را چو حاصل شود نان شام
- (۳) ندانم از سر و پایت کدام خوب‌تر است
- (۴) گاه سفر آمد برادر ره دراز است

■ وقتی تا اینجا اومدی، قطعاً به اراده آهنین داری! من واقعاً بهت تبریک میگم بابت پشتکار و انرژی ستودنی‌ت. فقط اومدم بگم تست‌های بعد مین‌گذاری شده و جزء سخت‌ترین تست‌ها هستن! برو و منفجرشون کن!

۲۶۰. در کدام گزینه امکان بروز مغالطه «اشتراک لفظ» وجود ندارد؟

- (۱) این خانه و وسایلش قیمت ندارند.
- (۲) برادرم دیروز عکسش را از من گرفت.
- (۳) او چند شعر خیام را خوب و بی‌اشکال خواند.
- (۴) هیچ ماشینی نیست که بدون رنگ باشد.

(کانون فرهنگی آموزش)

۲۶۱. در کدام گزینه نوع مغالطه با دیگر گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) ما گفتیم خط تلفن را در فلان تاریخ وصل می‌کنیم که وصل هم کردیم. دیگر نگفتیم بوق هم می‌خورد!
- (۲) یک تهیه‌کننده فیلم من در خانه‌ی سیما را گل می‌گیرم. چند روز بعد مقداری گل به در خانه‌ی سیما مالید!
- (۳) گفتم هزینه‌های خرید خانه را من حساب می‌کنم. بیا تا بگویم چقدر باید پرداخت کنی.
- (۴) سعادت غایت زندگی انسان است. غایت زندگی انسان مرگ است: سعادت انسان همان مرگ اوست.

(کانون فرهنگی آموزش)

۲۶۲. در عبارات زیر به ترتیب کدام مغالطه‌ها رخ داده است؟

- (الف) فردی با دیدن واژگان می و شراب و... در غزلیات حافظ نتیجه می‌گیرد که او فرد متدینی نبوده است.
 (ب) دیشب دوستم پیام داد: پدرم فوت کرد. ناراحت شدم و تسلیت گفتم، اما او پاسخ داد: نه او شمع را فوت کرد!
 (ج) بنگاهی به فروشنده ملک گفت: در این معامله سود خوبی به انسان می‌رسد. فروشنده خانه را فروخت ولی بعد فهمید که قیمت ملکش بیشتر بوده و ضرر کرده است. وقتی اعتراض کرد بنگاهی گفت: من گفتم به انسان سود خوبی می‌رسد، نگفتم به کدام انسان. خریدار سود خوبی کرد!
- (۱) ابهام در مرجع ضمیر - اشتراک لفظ - توسل به معنای ظاهری
 - (۲) ابهام در مرجع ضمیر - اشتراک لفظ - توسل به معنای ظاهری
 - (۳) ابهام در مرجع ضمیر - اشتراک لفظ - توسل به معنای ظاهری
 - (۴) ابهام در مرجع ضمیر - اشتراک لفظ - توسل به معنای ظاهری

(کانون فرهنگی آموزش)

۲۶۳. کدام گزینه مغالطه‌های موجود در عبارات زیر را به ترتیب درستی بیان می‌کند؟

- (الف) مردی به همسرش قول داد تا هفته بعد سیگار نکشد. پانزده دقیقه بعد سیگاری روشن کرد. در برابر اعتراض همسرش گفت زمانی که قول دادم ساعت ۲۲:۴۵ جمع بود و الان که یک ربع گذشته در شنبه هفته بعدیم!
 (ب) دانشجوی تازه وارد جایی خواندم که دکتر ایلخانی، استاد فلسفه، مسیحی است. دانشجوی سال آخر: نه درست ننوشته‌اند. ایشان، استاد فلسفه مسیحی است.
 (ج) با مدیرمان سوار بر ماشینش به سمت دفتر حرکت کردیم. صدایش واقعاً در راه آزاردهنده بود.
- (۱) ابهام در مرجع ضمیر - اشتراک لفظ - توسل به معنای ظاهری
 - (۲) ابهام در مرجع ضمیر - اشتراک لفظ - شیبه نگارش کلمات - ابهام در مرجع ضمیر
 - (۳) اشتراک لفظ - شیبه نگارش کلمات - ابهام در مرجع ضمیر
 - (۴) توسل به معنای ظاهری - ابهام در مرجع ضمیر - اشتراک لفظ

۲۶۴. درست است اگر درباره مفهوم بگوییم

- (۱) بر مصداق خارجی دلالت دارد.
- (۲) معنایی است که در ذهن ادراک می‌شود.
- (۳) معنای وضع شده برای یک لفظ است.
- (۴) لفظ از آن استنباط می‌گردد.

۲۶۵. در کدام گزینه احتمال گرفتاری در مغالطه نگارشی کلمات کمتر از بقیه است؟

- (۱) در دل ندمم ره پس از این مهر بتان را
 - (۲) دلا ز رنج حسودان مرنج و واثق یلش
 - (۳) ای گدایان خرابات خدا یار شماست
 - (۴) گرم باز آمدی محبوب سیم‌اندام ستگین‌دل
- مهر لب او بر در این خانه نهادیم
 که بد به خاطر امیدوار ما نرسد
 چشم انعام مدارید ز انعامی چند
 گل از خارم برآوردی و خار از پای و پای از گل



۲۶۶. کدام گزینه درست است؟

- (۱) اشتراک لفظ یک مغالطه است؛ بنابراین نباید از الفاظ مشترک با معنای متفاوت استفاده کرد.
- (۲) وجود ابهام در کلمات یک عبارت به گونه‌ای که جمله معانی گوناگون داشته باشد، مغالطه است.
- (۳) در دلالت مطابقی هم مغالطه اشتراک لفظ وجود دارد و هم مغالطه توسل به معنای ظاهری.
- (۴) اگر در عبارتی مرجع ضمیر مشخص نباشد، موجب ایجاد مغالطه ابهام در مرجع ضمیر می‌شود.

۲۶۷. از بین عبارات زیر لفظ شرکت چند بار در معنای التزامی به کار رفته است؟

- (الف) دیروز صبح فهمیدم که دزد شرکت را برده است.
- (ب) پدرم تصمیم گرفت که شرکتش را بفروشد.
- (ج) وقتی وارد شرکت شدم دوستم را آنجا دیدم.
- (د) برف دیشب موجب شد که شرکت امروز تعطیل باشد.

(۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار

۲۶۸. دلالت کلمه‌های «میز» و «نقطه» از کدام نوع است؟

- (۱) مطابقی - مطابقی
- (۲) مشخص نیست - مشخص نیست
- (۳) مشخص نیست - مطابقی
- (۴) مطابقی - مشخص نیست

۲۶۹. اشتراک لفظ کدام گزینه با دیگر گزینه‌ها متفاوت است؟

- (۱) او مدت زیادی با ریا و ربا مبارزه کرد.
- (۲) علی و برادرش اختلاف ده‌ساله دارند.
- (۳) دهمین و آخرین فصل کتاب بسیار آسان است.
- (۴) برخی افراد مثل آقای الف یا ب، موجب تضعیف دولت می‌شوند.

۲۷۰. پاسخ دوپهلو به سؤالی که در متن زیر مطرح شده است، ناشی از کدام مغالطه است؟

«یک شکارچی به دنبال سنجابی است تا او را با تفنگ هدف قرار دهد. سنجاب پشت درخت قطوری پنهان می‌شود. شکارچی از فاصله دور آهسته آهسته به دور درخت می‌چرخد تا سنجاب در تیررس او قرار گیرد، اما سنجاب هم با چرخش شکارچی می‌چرخد به طوری که شکارچی نمی‌تواند او را ببیند. آیا شکارچی که به دور درخت می‌چرخد به دور سنجاب هم می‌چرخد؟»

- (۱) ابهام در مرجع ضمیر
- (۲) اشتراک لفظ
- (۳) توسل به معنای ظاهری
- (۴) بار ارزشی کلمات

۲۷۱. پاسخ دوپهلو به سؤال زیر، ناشی از کدام مغالطه است؟

«در جنگلی که کسی در آن وجود ندارد، اگر درختی بشکند و بر زمین بیفتد، آیا شکستن و افتادن درخت همراه با صدا خواهد بود؟»

- (۱) ابهام در مرجع ضمیر
- (۲) اشتراک لفظ
- (۳) توسل به معنای ظاهری
- (۴) بار ارزشی کلمات

۲۷۲. می‌توان گفت هنگامی که _____، در حوزه الفاظ مغالطه رخ داده است.

- (۱) از عبارتی دوپهلو استفاده کنیم
- (۲) از الفاظی که مشترک لفظی هستند استفاده کنیم
- (۳) واژه‌های مترادف را به جای هم به کار ببریم
- (۴) معنای مطابقی را به جای التزامی به کار ببریم

۲۷۳. هرگاه یک لفظ چند معنا داشته باشد، _____

- (۱) مغالطه اشتراک لفظ به وجود می‌آید.
- (۲) یکی از معنای اصلی و معنای دیگر غیراصلی است.
- (۳) بین لفظ و معنایش دلالت التزامی وجود دارد.
- (۴) ممکن است مغالطه‌ای وجود نداشته باشد.

۲۷۴. وقتی چند معنای متعدد به کمک لفظی یکسان بیان می‌شوند، _____

- (۱) مغالطه اشتراک لفظ به وجود می‌آید.
- (۲) هر معنا به یکی از دلالت‌ها اشاره دارد.
- (۳) ممکن است ذهن دچار لغزش نشود.
- (۴) بار ارزشی کلمات با هم متفاوت خواهد بود.

۱۵۴. بررسی گزینه‌ها: ۱ ممکن است تصدیق مجهول باشد، اما تصورات تشکیل دهنده آن معلوم باشند؛ مثلاً ممکن است فردی نداند کتاب مهرماه بسیار عالی است. آن فرد کتاب مهرماه را می‌شناسد، معنای عالی هم می‌داند، اما نمی‌داند که کتاب مهرماه عالی است و هنوز خبر ندارد. (ای وای!) ۲ در یک تصدیق مجهول، همواره چرایی مورد سؤال است. اگر کسی بپرسد چرا کتاب مهرماه عالی است؟ این پرسش بی‌معنایی است که چرا کتاب مهرماه، کتاب مهرماه است یا چرا عالی، عالی است. در تصدیق از چستی تصورات نمی‌پرسیم، بلکه سؤال چرایی می‌پرسد که چرا بر موضوع حمل می‌شود؛ مثلاً اینجا چرا باید کتاب مهرماه را عالی خواند؟ ۳ ممکن است تصدیقی مجهول باشد، اما تصورات سازنده آن معلوم باشد. ۴ فراموشی در حوزه تصدیق، یعنی تصدیقی که قبلاً معلوم بوده و الان مجهول است؛ پس ممکن است که تصدیق معلوم هم تبدیل به مجهول شود.

منطق دهم درس دوم

۱۵۵. عباراتی که در گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» مطرح شده‌اند، مربوط به خود واژه‌ها یا الفاظ هستند؛ اما عبارتی که در گزینه «۳» مطرح شده، مربوط به پیوند و رابطه حوزه زبان و ذهن است.

۱۵۶. عبارت اول مربوط به حوزه خارج است، چون مصادیق انسان اند که مرد یا زن هستند. عبارت دوم مربوط به حوزه زبان است، چون واژه انسان است که فعل نیست و اسم است. عبارت سوم مربوط به حوزه زبان است، چون واژه انسان است که دو نقطه دارد.

۱۵۷. اسان‌ها برای بیان و انتقال افکار خود به دیگران از الفاظ استفاده می‌کنند. علم منطق وابسته به زبان خاصی نیست، بنابراین در این مباحث وارد قواعد صرفی و نحوی نمی‌شود.

۱۵۸. افراد و اشیا، مصداق هستند و معنای الفاظ، مفهوم است.

۱۵۹. بررسی گزینه‌ها: ۱ مربوط به حوزه لفظ و زبان است. ۲ مربوط به حوزه مفهوم و ذهن است. ۳ «حلاوا حلاوا گفتن» مربوط به حوزه لفظ و زبان است و کل عبارت مربوط به حوزه ذهن است (مفهوم، خاصیت مصداق را ندارد). ۴ مربوط به حوزه مصداق و عالم خارج است.

۱۶۰. در گزینه «۲» واژه خویش مشترک لفظی است. (خود - خویشاوند) ۱۶۱. بررسی گزینه‌ها: ۱ بادیه (صحرا - نوعی ظرف) و شیر مشترک لفظی هستند. ۲ شیر (حیوان ماده خوراکی - ابزار)، روان (روح - جاری) و سیر (نوعی گیاه - غیر گرسنه) مشترک لفظی هستند. ۳ قلب (دل - تقلبی) مشترک لفظی است. ۴ شیرین (اسم خاص - طعم شیرین) و خوش (دل‌پسند - شاد - آسایش داشتن) مشترک لفظی هستند.

۱۶۲. واژه‌های پیچ‌وروان مشترک لفظی هستند، چون هر کدام چند معنادارند: پیچ - مسیر منحنی در جاده - نوعی وسیله در ابزارها، روان - جاری و رونده - روح و نفس

۱۶۳. بررسی گزینه‌ها: ۱ نهاد اول به معنای ذات و سرشت، نهاد دوم فعل است به معنای قرار داد؛ پس احتمال اشتراک لفظ وجود دارد. ۲ داد اول به معنای حق و انصاف و داد دوم فعل است و به معنای انجام داد و گزارده، پس احتمال اشتراک لفظ وجود دارد. ۳ هر دو واژه درد به معنای غم و غصه و مشکل است؛ پس نسبت به حالت‌های دیگر احتمال کمتری دارد به اشتباه بیفتیم و دچار اشتراک لفظ بشویم. ۴ گوی اول به معنای توپ (کره) است و گوی دوم فعل امر از مصدر گفتن؛ پس احتمال اشتراک لفظ وجود دارد.

۱۶۴. بررسی گزینه‌ها: ۱ پری - پیری - ملک - داد: فعل - عدل ۲ اشتراک لفظ ندارد. شیرین ابهام دارد، یعنی دو معنای آن قابل جاگذاری است. در چنین حالتی که هر کدام از معانی درست هستند، اشتراک لفظ دیگر معنایی ندارد. ۴ گذران: گذرنده - بگذران

۱۶۵. بررسی گزینه‌ها: ۱ وقتی مفاهیم جدیدی شناخته می‌شوند، دانش انسان گسترش می‌یابد. ۲ تعریف کردن بخشی از اندیشیدن است و حیطة اندیشیدن سراسر زندگی انسان است. ۳ تعریف کردن تنها راه شناختن و شناسایی مفاهیم نیست، بلکه می‌توان مصداق آن‌ها را نشان داد؛ یعنی فرایند فکری تعریف تنها راه شناختن مفاهیم و تصورات نیست.

۱۶۶. وظیفه علم منطق جلوگیری از خطای اندیشه است. فایده علم منطق: یا به کارگیری علم منطق که به دسته‌بندی و توضیح قواعد ذهن می‌پردازد، سریع‌تر و دقیق‌تر می‌توان عوامل لغزش خطای ذهن را تشخیص داد. ۱۶۷. احتمال بروز خطای ذهنی برای کسانی که با علم منطق آشنایی ندارند، ارتباطی به تدوین و کشف علم منطق ندارد؛ چون به کار بستن قواعد ذهن (منطق) است که از خطاهای ذهنی جلوگیری می‌کند، نه دانستن آن و اگر کسی منطق بلدان این گونه نیست که کاملاً از هر گونه خطای ذهنی مصون و میرزا باشد، بلکه همچنان این احتمال وجود دارد.

۱۶۸. بررسی گزینه‌ها: ۲ با این حال نمی‌توان گفت که دانستن و ندانستن منطق هیچ فرقی با هم ندارند و منطق علمی بی‌فایده است. با یادگیری علم منطق و کسب آگاهی نسبت به فرایند تفکر احتمال بروز خطا کاهش می‌یابد. ۳ و ۴ منطق قوانین و قواعد تفکر را بیان می‌کند. ذهن انسان به‌طور طبیعی این قواعد را رعایت می‌کند و این‌طور نیست که منطق بیاید و این قواعد را ابداع کند؛ پس نمی‌توان گفت قبل از منطق انسان‌ها سراسر اشتباه می‌کردند و همیشه دچار خطای ذهنی بوده‌اند و هیچ معیاری برای درستی یا نادرستی اندیشه‌ها وجود نداشته است.

می‌شود. منطق قواعد و ضوابط تفکر صحیح را بیان می‌کند و اگر نمونه‌هایی از تعریف‌ها و استدلال‌ها را بهم بیان می‌کند تنها برای ذکر مثال است. ۴ قواعد منطقی درباره تعریف و استدلال، قواعدی کلی و یکسان هستند و این گونه نیست که تعریف و استدلال در هر علمی قواعد و روش خاص خود را داشته باشد.

۱۶۹. کار منطق کشف قواعد تفکر است. منطق تنها این قواعد را کشف و تبیین می‌کند، نه ابداع و اختراع؛ زیرا ذهن ما خود به‌طور طبیعی این قواعد را رعایت می‌کند و این گونه نیست که اگر انسانی منطق نخوانده باشد نتواند فکر کند و بیندیشد. علم نحوه هم که شیوه صحیح تکلم را به ما می‌آموزد این گونه است و این‌طور نیست که اگر انسانی نحو بلد نباشد، اصلاً نتواند یک جمله درست هم بر زبان بیاورد!

بررسی سایر گزینه‌ها: ۱ توجه کنید که کاربرد بودن منطق را درست بفهمید. معنای آن این نیست که منطق در زندگی انسان کاربرد و فایده دارد. این معنای عام منظور نیست، چرا که هر علمی و دانشی از یک جنبه می‌تواند در زندگی یک فایده‌ای داشته باشد دیگر! منظور از کاربرد بودن منطق این است که بدون به کار بستن و عملی کردن قواعد منطق نمی‌توان از آثار و فواید آن بهره برد و از خطاهای ذهنی دور شد که این وصف خاص دانش منطق است. ۲ علم نحوه همان قواعد طبیعی تکلم و زبان است و این گونه نیست که شباهت آن به تمرین و تکرار برگردد. ۳ ضرورت فراگیری علم منطق برای کاستن احتمال خطاهای ذهنی و مغالطات است و تفاوت می‌کند.

۱۷۰. معلوم بودن یک تصدیق یعنی اینکه ما از درستی یا نادرستی (صادق یا کاذب بودن) آن اطلاع داریم. صدق و کذب به معنای انطباق با واقعیت هستند. مثلاً گزاره «هوا آفتابی است» اگر در واقعیت نگاه کنیم بی‌تیم خورشید در آسمان می‌تابد، می‌گوییم صادق است، اما اگر هوا ابری و بارانی باشد می‌گوییم قضیه کاذب است؛ پس با ترکیب این نکات می‌توانیم بگوییم تصدیق معلوم تصدیقی است که انطباق یا عدم انطباق آن با واقعیت برای ما روشن است.

بررسی سایر گزینه‌ها: ۱ و ۲ ممکن است تصدیقی از ابتدا معلوم بوده باشد؛ مثلاً ممکن است از قضایای بدیهی و اولیات باشد؛ مثل این قضیه که دو تناقض با هم جمع نمی‌شوند. (اصل عدم اجتماع نقیضین) ۳ علم می‌تواند به کذب باشد، نه لزوماً به صدق؛ مثلاً هنگامی که هوا گرم باشد به نادرستی قضیه «هوا سرد است» علم دارد؛ پس لزوماً هر تصدیقی که برای ما شناخته شده و معلوم باشد، تصدیق صادق و درستی نیست.

۱۷۱. بررسی سایر گزینه‌ها: ۱ وقتی مفاهیم جدیدی شناخته می‌شوند، دانش انسان گسترش می‌یابد. ۲ تعریف کردن بخشی از اندیشیدن است و حیطة اندیشیدن سراسر زندگی انسان است. ۳ تعریف کردن تنها راه شناختن و شناسایی مفاهیم نیست، بلکه می‌توان مصداق آن‌ها را نشان داد؛ یعنی فرایند فکری تعریف تنها راه شناختن مفاهیم و تصورات نیست.

۱۷۲. وظیفه علم منطق جلوگیری از خطای اندیشه است. فایده علم منطق: یا به کارگیری علم منطق که به دسته‌بندی و توضیح قواعد ذهن می‌پردازد، سریع‌تر و دقیق‌تر می‌توان عوامل لغزش خطای ذهن را تشخیص داد.

۱۷۳. احتمال بروز خطای ذهنی برای کسانی که با علم منطق آشنایی ندارند، ارتباطی به تدوین و کشف علم منطق ندارد؛ چون به کار بستن قواعد ذهن (منطق) است که از خطاهای ذهنی جلوگیری می‌کند، نه دانستن آن و اگر کسی منطق بلدان این گونه نیست که کاملاً از هر گونه خطای ذهنی مصون و میرزا باشد، بلکه همچنان این احتمال وجود دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها: ۲ با این حال نمی‌توان گفت که دانستن و ندانستن منطق هیچ فرقی با هم ندارند و منطق علمی بی‌فایده است. با یادگیری علم منطق و کسب آگاهی نسبت به فرایند تفکر احتمال بروز خطا کاهش می‌یابد. ۳ و ۴ منطق قوانین و قواعد تفکر را بیان می‌کند. ذهن انسان به‌طور طبیعی این قواعد را رعایت می‌کند و این‌طور نیست که منطق بیاید و این قواعد را ابداع کند؛ پس نمی‌توان گفت قبل از منطق انسان‌ها سراسر اشتباه می‌کردند و همیشه دچار خطای ذهنی بوده‌اند و هیچ معیاری برای درستی یا نادرستی اندیشه‌ها وجود نداشته است.

پاسخ‌ها

نکته: اگر اشتراک لفظی در جمله ابهام داشته باشد، یعنی بتوان هر دو معنای آن را جاگذاری کرد، دیگر نمی‌تواند باعث اشتراک لفظ شود مگر اینکه قرینه‌ای در ادامه بیاید و باعث شود یکی از معانی انتخاب شود.

۱۶۵. آنچه نوع دلالت را مشخص می‌کند، رابطه معنای موردنظر و معنای اصلی است. اگر معنای موردنظر عین معنای اصلی باشد، دلالت مطابقی، اگر جزئی از آن باشد، تَضَمُّنی و اگر لازمه آن باشد، التزامی است.

نکته: قراین موجود در جمله به کشف این رابطه کمک می‌کنند، اما خود معیار اصلی نیستند.

۱۶۶. در عبارت «تندتند ورق نزن کتابم را پاره کردی» چون منظور قسمتی از کتاب است، پس دلالت تَضَمُّنی است. مغالطه توسل به معنای ظاهری، زمانی اتفاق می‌افتد که از هر یک از دلالت‌های تَضَمُّنی و التزامی معنای مطابقی اراده شود.

۱۶۷. **بررسی عبارت‌ها:** الف) لفظ ساعت بر زمان دلالت دارد که زمان معنایی خارج از معنای اصلی ساعت است: پس دلالت التزامی دارد. ب) لفظ ساعت دلالت بر معنای اصلی ساعت دارد، چون قیمت ساعت پرسیده شده است: بنابراین دلالت مطابقی دارد. ج) لفظ ساعت دلالت بر بخشی از آن یعنی صرفاً بند ساعت دارد که دلالتی تَضَمُّنی است.

۱۶۸. در این عبارت معنای التزامی باز بودن این است که دانش‌آموزان موظفاند به مدرسه بروند، اما تأکید بر معنای مطابقی و ظاهری باز بودن باعث بروز مغالطه شده است.

۱۶۹. به کار بردن معانی مطابقی (معنای اصلی و رایج واژه)، به جای تَضَمُّنی و التزامی (معنای ضمنی، کنایی، استعاری و...) واژه به خطایی منتهی می‌شود که آن را مغالطه «توسل به معنای ظاهری» می‌نامند.

۱۷۰. هنگامی مغالطه نگارشی اتفاق می‌افتد که: ۱) املای نادرست (مخصوص کلمات) ۲) عدم حرکت‌گذاری (مخصوص کلمات) ۳) عدم رعایت علائم سجاوندی (مخصوص عبارت)

بررسی گزینه‌ها: ۱) پرتغال (نام کشور)، پرتقال (نام میوه) - حیات (زندگی)، حیاط (بخشی از خانه) - گرم، گرم، کرم - دو مورد اول املا مورد سوم حرکت‌گذاری ۲) زود، رود - مغالطه نگارشی حرکت‌گذاری - تورم (ورم کرده، افزایش قیمت) و رأس (سر، واحد اندازه‌گیری حیوانات، محل تقاطع اضلاع) مشترک لفظی هستند. ۳) مخرم، مخرم، مخرم - مغالطه نگارشی حرکت‌گذاری (حرام و حرمت مغالطه‌خیز نیستند). ۴) شهادت مشترک لفظی است. (شهید شدن، گواهی دادن) - شیر مشترک لفظی است - خواب اگر خاب نوشته شود، مغالطه نگارشی است.

۱۷۱. موارد گزینه‌های «۱» و «۳» مربوط به رعایت حرکات کلمات و مورد گزینه «۴» به غلط‌های املایی مربوط است، اما کاربرد نادرست ضمیر باعث ابهام در عبارات می‌شود: بنابراین پاسخ گزینه «۲» است.

۱۷۲. مغالطه نگارشی کلمات در سه حالت اتفاق می‌افتد: ۱) عدم رعایت علائم سجاوندی ۲) عدم رعایت حرکت‌گذاری کلمات ۳) دیکته نادرست کلمات (غلط‌های املایی)

۱۷۳. منظور از «حال» در ابتدای این عبارت، بخشی از خانه است که املای درست آن «هال» است و حال دوم به معنای «احوال و حالت» است که املای آن درست ذکر شده است. مغالطه نگارشی کلمات از طریق ۳ حالت رخ می‌دهد: ۱) عدم رعایت علائم سجاوندی ۲) عدم رعایت حرکت‌گذاری کلمات ۳) دیکته نادرست کلمات

۱۷۴. **بررسی سایر گزینه‌ها:** ۱) هوشنگ کاشف گنجینه است یا هوشنگ پنهان‌کننده گنجینه است. ۲) علی احمدی دانش‌آموز کوشایی است یا علی معتقد است که احمدی دانش‌آموز کوشایی است. ۳) احمد پژوهشگر عرفان است و دین یهودی دارد یا احمد پژوهشگر عرفان یهودیان است.

۱۷۵. در گزینه «۴»، مشخص نیست که برای او سود نداشته یا برای خواهرش سودی نداشته است: بنابراین این عبارت مغالطه ابهام در مرجع ضمیر دارد.

۱۷۶. مشخص نبودن مرجع ضمیر «ش» موجب مغالطه ابهام در مرجع ضمیر و «ده‌ساله» باعث بروز مغالطه اشتراک لفظ شده است: ۱) دوست محمد ده‌سالش است. ۲) دوستی محمد و دوستش، ده‌ساله است.

بررسی سایر گزینه‌ها: ۳) مغالطه ندارد. ۴) حاتم طایی کاربرد مجازی داشته و به دلالت التزامی معنای بخشندگی می‌دهد. مغالطه توسل به معنای ظاهری کلمات

۴ جلال مغالطه اشتراک لفظ
اولی: شکوه، جلال
دومی: نام شخص

۱۷۷. در گزینه دوم مرجع ضمیر «ش» در کلمات «بدش» و «رویش» مشخص نیست و معلوم نیست که به علی مربوط هستند یا به پدر علی.

۱۷۸. در گزینه دوم مرجع ضمیر «ش» در کلمه «کتابش» مشخص نیست و معلوم نیست که به معلم مربوط است یا به دانش‌آموز. در گزینه دوم «مردم» از واژگان مشترک لفظی است (مردمک چشم - انسان‌ها) و می‌تواند زمینه‌ساز اشتراک لفظ گردد. در گزینه‌های اول و سوم مغالطه‌ای یافت نمی‌شود.

۱۷۹. **بررسی گزینه‌ها:** ۱) مرجع ضمیر «او» مشخص نیست، می‌تواند پدرم، برادرم یا شخص دیگری باشد: بنابراین عبارت چندپهلوی است و مغالطه ابهام در مرجع ضمیر دارد. ۲) مغالطه اشتراک لفظ در حروف دارد. «با» هم «به‌وسیله» و هم «همراه با» معنی می‌دهد. ۳) مغالطه ندارد. ۴) مغالطه نگارشی کلمات دارد. («ارز» صحیح است نه «ارض»)

۱۸۰. «باز» اول به معنای گشوده و «باز» دوم به معنای پرنده‌ای شکاری است. استفاده از دو معنا با ظاهری یکسان می‌تواند باعث ایجاد مغالطه اشتراک لفظ شود.

۱۸۱. دو معنای یک لفظ را با هم اشتباه گرفتن، مغالطه اشتراک لفظ است.

۱۸۲. از بین گزینه‌ها، خودکار دو معنا دارد (قلم - اتوماتیک) و هر دوی این معانی پرکاربردند: بنابراین احتمال اینکه به کار بردن این کلمه سبب بروز اشتراک لفظ شود، نسبت به کلمات دیگر بیشتر است.

۱۸۳. شیرین - مشترک لفظی
گوارا و دلپذیر
معشوقه فرهاد

۱۸۴. پیوسته دو معنا دارد: ۱) به‌هم‌رسیده، به‌هم‌چسبیده ۲) همیشه و دائم: بنابراین مشترک لفظی است.

۱۸۵. عدم وجود علائم سجاوندی در عبارت اول موجب مغالطه «شبهه نگارشی کلمات» شده است. همایشی با موضوع اکتشاف گیاهان دریایی در بندر ماهشهر، برگزار شد. - همایشی با موضوع اکتشاف گیاهان دریایی، در بندر ماهشهر برگزار شد در عبارت دوم عدم مشخص بودن مرجع ضمیر «او» می‌تواند باعث وجود مغالطه ابهام در مرجع ضمیر شود. شکارچی به شیر شلیک کرد. - شکارچی به طعمه شیر شلیک کرد. در این عبارت لفظ شیر ممکن است باعث ایجاد مغالطه اشتراک لفظ نیز شود.

۱۸۶. کرم یا کرم؟ - مغالطه نگارشی کلمات
۱۸۷. گور - مشترک لفظی
اولی: گورخر + پس می‌تواند زمینه‌ساز اشتراک لفظ گردد.
دومی: قبر

۱۸۸. در عبارت «لباسم پاره شد» واژه «لباس» دلالت به بخشی از معنای لباس دارد. - دلالت تَضَمُّنی

به کار بردن معنای مطابقی، تَضَمُّنی و التزامی کلمات به جای یکدیگر به خطایی منتهی می‌شود که آن را مغالطه «توسل به معنای ظاهری» می‌نامند.

۱۸۹. فقط گزینه «۳» به‌نحو دومی نمی‌تواند خوانده شود.

بررسی سایر گزینه‌ها: ۱) می‌کنند - می‌کنند ۲) سحر - سحر ۳) گل - گل
۱۹۰. وقتی ظاهر یک واژه باعث شود معنای مختلف آن واژه با هم اشتباه گرفته شوند، مغالطه اشتراک لفظ وجود دارد: چون یک لفظ وجود دارد و چند معنی. ۱۹۱. در گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» ابهام در مرجع ضمیر وجود دارد، اما در گزینه «۳» مغالطه می‌تواند ناشی از عدم رعایت علائم نگارشی ایجاد شود.

۱۹۲. مرجع ضمیر «من» در جمله مشخص نیست، چون معلوم نیست نقل قول مستقیم است یا غیرمستقیم، یعنی خود او (گوینده) باید به خانه برادرش برود یا من (مخاطب).

۱۹۳. مغالطه به‌کاررفته در گزینه «۱»، مغالطه نگارشی است به‌خاطر عدم رعایت علائم سجاوندی.

باید
مهم

۲۰۵. اولاً باید دانست تقسیم‌بندی حیطة مغالطات نباید با تقسیم‌بندی حیطة‌های ذهن، زبان و خارج اشتباه گرفته شود. در کتاب درسی، برخی مغالطات در حیطة الفاظ، بعضی در حیطة تعریف، تعدادی در حیطة قضایا و استدلال و شماری نیز در حیطة عوامل روانی آمده‌اند. مغالطه‌های اشتراک لفظ، توسل به معنای ظاهری، نگارشی کلمات و ابهام در مرجع ضمیر، همگی در حیطة الفاظ‌اند.

۲۰۶. **بررسی گزینه‌ها:** ۱. مغالطه نگارشی است: به دلیل عدم رعایت علائم سجاوندی (ویرگول قبل از «توسط برادرم» یا بعد از آن) ۲. ابهام در عبارت است: به دلیل مشخص نبودن مرجع ضمیر (کیف علی یا کیف مادرم) ۳. ابهام در عبارت است: به دلیل مشخص نبودن مرجع ضمیر (سراسب یا سررستم) ۴. توسل به معنای ظاهری به دلیل خلط دلالت‌های مطابقی و التزامی حساب کردن (محاسبه کردن، پرداخت کردن).

۲۰۷. ۱. واژه «میز» به دلالت التزامی برای وسایل میزبه کار رفته است.

۲۰۸. ۲. واژه «نفس» در گزینه «۴» به دلالت التزامی به معنای «لحظه و آن» به کار رفته است. سایر موارد دلالت مطابقی هستند.

۲۰۹. ضرب‌المثل‌ها اکثراً به دلالت التزامی به معنایی که لازمه آن عبارت است، دلالت می‌کنند. خَر ما از کَرگی دم نداشت = از ابتدا شانس نداشتیم.

نکته: این عبارت به دلیل وجود واژه‌های «کره» و «دم» می‌تواند با مغالطه نگارشی به دلیل حرکت گذاری ارتباط داشته باشد.

۲۱۰. در عبارت مورد سؤال منظور از دست، بخشی از دست است نه همه دست: پس دلالت تضمّنی است. بنابراین اگر دلالت مطابقی یا التزامی در نظر گرفته شود، مغالطه رخ می‌دهد (رد گزینه‌های ۲ و ۴) و در قسمت دوم عبارت منظور از دندان باز بخشی از دندان است، چراکه امکان ندارد بتوان همه دندان را مسواک زد (مثل ریشه و...) پس باز دلالت تضمّنی است: در نتیجه اگر دلالت التزامی یا مطابقی باشد، مغالطه رخ خواهد داد.

۲۱۱. در این گزینه دلالت لفظ کتاب بر کل کتاب است: یعنی دلالت مطابقی، اما در گزینه‌های دیگر دلالت از نوع تضمّنی است. در گزینه «۱» مدام بر نوک مدام، در گزینه «۲» سر بر موی سر و در گزینه «۴» می‌توان دو حالت فرض کرد: ۱. همه جزوه ← مطابقی ۲. بخشی از جزوه ← تضمّنی ولی چون کتاب قطعاً دلالتش مطابقی است، اینجا فرض دوم را می‌گیریم.

۲۱۲. دلالت تضمّنی نوعی دلالت لفظ بر معناست که متضمّن یا دربردارنده بخشی از معنای اصلی لفظ است. در گزینه «۲» وقتی می‌گوییم «ماشینم خراب شد» منظور بخشی از ماشین است که خراب شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها: ۱. مطابقی است. ۲. التزامی است. ۳. التزامی است.

۲۱۳. هم دلالت مطابقی وجود دارد هم التزامی، اما در بقیه گزینه‌ها فقط دلالت مطابقی وجود دارد.

۲۱۴. **بررسی گزینه‌ها:** ۱. دلالت التزامی دارد بر خوب و شیوا بودن نوشته‌های نویسنده کتاب منطبق. ۲. دلالت مطابقی دارد بر کل معنای تلویزیون. ۳. دلالت مطابقی دارد بر کل معنای سوپرمارکت. ۴. دلالت تضمّنی دارد، چون مسح روی پا کشیده می‌شود نه کل پا.

۲۱۵. **بررسی گزینه‌ها:** ۱. دلالت تضمّنی (بخشی از دفتر پاره شده است). ۲. دلالت التزامی (شهر منظور مردم شهر است). ۳. دلالت مطابقی (واژه به کل معنای خانه دلالت دارد). ۴. دلالت تضمّنی (مچ پا به پایین درون کفش می‌رود نه همه پا).

۲۱۶. **بررسی گزینه‌ها:** ۱. منظور از «ماه» در مصراع اول معشوق است که این دلالت، التزامی است. ۲. دلالت ماشین در این عبارت تضمّنی است، چون بخشی از ماشین که در تصادف آسیب دیده، نیاز به رنگ دارد. ۳. خانه در این عبارت به دلالت مطابقی به معنای اصلی اش حکایت می‌کند. ۴. چون در وضو بخشی از دست شسته می‌شود، دلالت تضمّنی است.

۲۱۷. دلالت مطابقی: دلالتی است که لفظ مطابق با معنای اصلی لفظ است. دلالت تضمّنی: دلالتی است که لفظ مطابق با بخشی از معنای اصلی لفظ است. دلالت التزامی: دلالتی است که لفظ مطابق یا لازمه معنای یک لفظ است.

بررسی سایر گزینه‌ها: ۲. لفظ «شیر» در اینجا مشترک لفظی است. ۳. گرفتن در این گزینه مشترک لفظی است. (عکس انداختن - عکس را دریافت کردن) ۴. «با» در این عبارت مشترک لفظی است. (همراه - به وسیله - علیه)

۱۹۴. **بررسی گزینه‌ها:** ۱. مغالطه ابهام در مرجع ضمیر دارد، زیرا مرجع ضمیر «ش» مشخص نیست. ۲. مغالطه نگارشی کلمات دارد، به دلیل عدم رعایت علائم سجاوندی (ویرگول قبل از «توسط مادر» یا بعد از آن باعث ایجاد دو معنای مختلف در جمله می‌شود). ۳. مغالطه اشتراک لفظ دارد، زیرا «وزیری» می‌تواند به معنای یک وزیر باشد یا شخصی که نام خانوادگی اش «وزیری» است.

۴. مغالطه نگارشی کلمات دارد، به دلیل عدم حرکت گذاری برای واژه نشسته که دو صورت نشسته و نشسته دارد و یا آوردن یا نیابوردن ویرگول بعد از «البسه».

۱۹۵. اختلاف ← مشترک لفظی } تفاوت سنی درگیری و ناسازگاری

مغالطه‌های موجود در گزینه‌های «۱»، «۲» و «۳» به ترتیب توسل به معنای ظاهری کلمات، مغالطه نگارشی کلمات: ۱. پدر، فرهاد، ... ۲. پدر فرهاد، - و ابهام در مرجع ضمیر هستند.

۱۹۶. در عبارت مشخص شده کارهای اول، سوم و چهارم همگی به معنای شغل هستند و دلالت آن‌ها نیز مطابقی است (کار یک مشترک لفظی است که یکی از معانی آن شغل است) اما «کار» دوم مجازاً و به دلالت التزامی به معنای دلالت کار کرد است.

۱۹۷. **بررسی سایر گزینه‌ها:** ۱. فرشته خطای اشتراک لفظ است. ۲. خون ریختن خطای توسل به معنای ظاهری است. ۳. علی اشتراک لفظ است.

۱۹۸. در این دلالت، لفظ به لازمه یک شیء دلالت دارد و هیچ جزئی از معنای اصلی (خود شیء) را شامل نمی‌شود: مانند دلالت وسایل خانه از جمله «خانهام را دزد برد».

۱۹۹. مغالطه نگارشی به دلیل: ۱. عدم رعایت علائم سجاوندی ۲. عدم رعایت حرکت گذاری ۳. دیکته کلمات به وجود می‌آید. مورد اول سؤال مغالطه نگارشی ناشی از دیکته کلمات و مورد دوم مغالطه ناشی از حرکت گذاری است.

۲۰۰. گزینه «۱» مربوط به قواعد صرفی و نحوی زبان است: بنابراین در متعلق به آن توجه نمی‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها: ۲. در بحث دلالت‌ها بررسی می‌شود، چون بخشی از میز چوبی است و دلالت تضمّنی به کار رفته است. ۳. در بحث اشتراک لفظ مطرح می‌شود، چون واژه «گاز» معنای متفاوتی دارد. ۴. مغالطه ابهام در مرجع ضمیر را بیان می‌کند.

۲۰۱. **بررسی عبارت‌ها:**

الف گور ← اشتراک لفظ } اولی: گور خَر ب استفاده از معنای مطابقی درس خواندن دومی: قبر

به جای معنای التزامی آن ← توسل به معنای ظاهری ج صواب به معنای درست است و مشکلی وجود ندارد ← مغالطه‌ای ندارد. به این ترتیب پاسخ گزینه «۴» است.

۲۰۲. **بررسی عبارت‌ها:** الف معنای التزامی افتتاح کردن، راه‌اندازی است، اما معنای مطابقی آن باز کردن است که کاربرد این دو دلالت به جای یکدیگر باعث مغالطه توسل به معنای ظاهری است. ب اخراج، لازم نیست به مدرسه بیاید یا اخراج لازم نیست، به مدرسه بیاید که مغالطه نگارشی کلمات است به دلیل عدم رعایت علائم سجاوندی. ج روی سر گذاشتن دلالت التزامی دارد، در اینجا به احترام گذاشتن که در صورت برداشت مطابقی، مغالطه توسل به معنای ظاهری اتفاق می‌افتد.

۲۰۳. توسل به معنای ظاهری است، زیرا دو دلالت مطابقی و التزامی (مغازه را برده، وسایل مغازه را برده) به جای هم به کار رفته‌اند.

۲۰۴. خلط دلالت مطابق و التزامی از لفظ «اینجا» باعث مغالطه توسل به معنای ظاهری شده است. وقتی کسی در تلفن می‌گوید پدرش آنجا نیست منظور دلالت مطابقی به معنای اینکه کنار دستش حضور ندارد نیست، بلکه معنای التزامی این سخن مراد است یعنی لو بیرون رفته و آنجا نیست که بتواند تلفتی حرف بزند پس فرد با مغالطه به جای دلالت التزامی دلالت مطابقی گرفته است.

۲۳۰. از آنجا که خطا در الفاظ و معنای آن‌ها می‌تواند موجب خطا در اندیشیدن (تعریف و استدلال) شود، به مبحث الفاظ در منطق توجه خاصی می‌شود.

۲۳۱. «باز» در گزینه «۳» هم به معنای «دوباره» هم به معنای «نوعی» پرنده» می‌تواند باشد. بقیه گزینه‌ها مغالطه ابهام در مرجع ضمیر دارند.

بررسی سایر گزینه‌ها: ۱. مشخص نیست که ضمیر «او» به خود آن فرد برمی‌گردد یا پدرش. ۲. معلوم نیست که ضمیر «من» به گوینده عبارت برمی‌گردد یا کسی که آن را نقل می‌کند. ۴. مشخص نیست که ضمیر «این» به کشور ایران برمی‌گردد یا کشور خود آن افراد.

۲۳۲. تپی دستی دلالت التزامی بر وضعیت بد مالی دارد. تأکید بر معنای مطابقی آن باعث بروز مغالطه توسل شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها: ۱. اشتراک لفظ دارد. ۲. مشخص نبودن مرجع ضمیر «ش» ← مغالطه ابهام در مرجع ضمیر. ۳. باز اولی: گشوده، باز دومی: پرنده شکاری ← مغالطه اشتراک لفظ.

۲۳۳. بررسی گزینه‌ها: ۱. مغالطه ابهام در مرجع ضمیر دارد، چون مرجع ضمیر «ش» در دخترش و «او» در خانه او مشخص نیست. ۲. مغالطه اشتراک لفظ دارد، به دلیل معنای متفاوت واژه «پیچ». ۳. مغالطه ابهام در مرجع ضمیر دارد: ۱. من در حال راه رفتن بودم. ۲. زینب در حال راه رفتن بود. ۴. مغالطه نگارشی دارد، به دلیل عدم رعایت علائم سجاوندی. به دو حالت می‌تواند نوشته شود: ۱. جرج اسمیت، مورخ فلسفه مسیحی است. ۲. جرج اسمیت، مورخ فلسفه مسیحی است.

۲۳۴. از آنجا که خطا در الفاظ و معنای آن‌ها می‌تواند موجب خطا در اندیشیدن (تعریف و استدلال) شود، به مبحث الفاظ در منطق توجه خاصی می‌شود.

۲۳۵. در عبارت حاضر کاربرد واژه نگاه انداختن در معنای مطابقی آن به جای معنای التزامی، باعث بروز مغالطه توسل به معنای ظاهری شده است.

۲۳۶. وقتی معلم گفت کسی به توپ دست نزنند، منظورش معنای التزامی آن یعنی استفاده نکردن از توپ بود، اما دانش آموزان معنای مطابقی آن را برداشت کرده و با پا یا توپ بازی کردند که مغالطه توسل به معنای ظاهری است.

۲۳۷. عدم رعایت دقیق علائم سجاوندی و حرکات کلمات، باعث پدید آمدن «مغالطه نگارشی کلمات» می‌شود. این خطا می‌تواند به جز علائم سجاوندی و حرکات، ناشی از دیکته کلمات نیز باشد. به این جهت بخشی از کار ویراستاران، بررسی صحت علائم سجاوندی و در صورت نیاز، حرکت گذاری برخی از کلمات و نیز اصلاح غلط‌های املائی است.

بررسی سایر گزینه‌ها: ۱. مغالطه ابهام در مرجع ضمیر ناشی از معلوم نبودن مرجع ضمیر در جمله است و مغالطه شیوه نگارشی ناشی از عدم رعایت علائم سجاوندی یا املائی نادرست کلمات است. ۲. ابهاماتی نظیر ابهامی که ناشی از مشخص نبودن مرجع ضمیر باشد، مغالطه ابهام در عبارات نامیده می‌شود؛ بنابراین هر ابهامی باعث مغالطه ابهام در مرجع ضمیر نمی‌شود. ۳. مغالطه‌ای که ناشی از کاربرد متفاوت دلالت‌های مختلف یک کلمه باشد، مغالطه توسل به معنای ظاهری است، نه اشتراک لفظ.

۲۳۸. به کار بردن معانی مطابقی، تضمینی و التزامی کلمات به جای یکدیگر به خطایی منتهی می‌شود که آن را «مغالطه توسل به معنای ظاهری» می‌نامند.

بررسی سایر گزینه‌ها: ۱. اصلاً مغالطه نیست. ۲. مغالطه می‌تواند عمده و غیر عمده باشد. ۳. به بحث دلالت لفظ بر معنا مرتبط است.

۲۳۹. دلالت التزامی در ادبیات به صورت آرایه‌های ادبی استعاره، مجاز و کنایه وجود دارد.

نکته: صرف استفاده از دلالت التزامی باعث مغالطه نمی‌شود، بلکه استفاده از آن به جای دلالت‌های مطابقی و تضمینی مغالطه توسل به معنای ظاهری را در پی دارد.

۲۴۰. بررسی گزینه‌ها: ۱. دارای مغالطه ابهام در مرجع ضمیر است؛ چون مشخص نیست ضمیر او به کدام فرد برمی‌گردد: خود فرد خوشحال شده یا برادرش خوشحال شده است. ۲. دارای مغالطه ابهام در مرجع ضمیر است؛ چرا که معلوم نیست ضمیر من به کدام فرد برمی‌گردد است: پول سهم اوست یا پول سهم من (گوینده) است.

۲۱۸. خویش ← مشترک لفظی } اولی: خود
دومی: خویشاوند

زمینه‌ساز مغالطه اشتراک لفظ است.

بررسی سایر گزینه‌ها: ۱. یکشم یا یکشم؟ ← مغالطه نگارشی کلمات. ۲. خان به جای (سفره) ← مغالطه نگارشی کلمات. ۳. خاستن به جای خواستن ← مغالطه نگارشی کلمات.

۲۱۹. عبارت مورد سؤال مغالطه ابهام در مرجع ضمیر دارد؛ چرا که مشخص نیست علی فرد متدینی است یا برادر علی فرد متدینی است.

حرف حساب: در این عبارت ضمیری وجود ندارد بلکه کلمه فرد متدین ابهام دارد، اما با توجه به مثالی کتاب، ایتجور مواردی رو می‌شه مغالطه ابهام در مرجع ضمیر بدو نیم.

۲۲۰. اشتباه گرفتن کلماتی که ظاهری مشترک دارند، باعث بروز مغالطه اشتراک لفظ می‌شود. در این عبارت واژه «نمی‌توانید» معانی مختلفی دارد: ۱. اجازه ندارید. ۲. قادر نیستید و معنای سوم کلمه نمی‌توانید که البته در آنجا قابل استفاده نیست. ۳. مهارت ندارید.

۲۲۱. به دلیل عدم رعایت علائم سجاوندی، مغالطه نگارشی دارد. ویرگول بعد از علوم انسانی یا ایدئولوژی سیاسی، معنای جمله را عوض می‌کند.

۲۲۲. دوات (جوهر دان) بر جوهر درون دوات و حتی بر قلم نیز دلالت دارد. این دلالت به سبب همراهی این موارد با دوات ایجاد شده است؛ به عبارت دیگر جوهر و قلم لازمه دوات بوده؛ بنابراین دلالت از نوع التزامی است، نه تضمینی. در سایر گزینه‌ها نقطه به تمام معنای خود و کتاب به جلد کتاب دلالت دارند. همچنین قلم در معنای مجازی (اندیشه و قدرت نگارشی) به کار رفته و در این گزینه نوع دلالت به درستی ذکر شده است.

۲۲۳. منطق می‌خواهد جلوی خطا در اندیشه را بگیرد و با ذهن سروکار دارد و زبان یا ذهن ارتباط وثیقی دارد، اما بررسی واقعیت موجودات در جهان خارج مستقیماً به حیطه‌های منطق مربوط نیست.

۲۲۴. برای بیان و انتقال افکار خود به دیگران از الفاظ استفاده می‌کنیم؛ بنابراین الفاظ نقش انتقال دهنده فکر را بین انسان‌ها بازی می‌کنند. گزینه «۱» بیان مقصود تفکر و جزئی از انتقال فکر است.

۲۲۵. در گزینه «۳» سر در معنای حقیقی (دلالت مطابقی) عضوی از بدن به کار رفته است. در گزینه‌های دیگر سر به معنای قصد و فکر است که به دلالت التزامی اشاره دارد.

نکته: کنایه‌ها و استعاره‌ها در ادبیات فارسی نوعی دلالت التزامی است.

۲۲۶. بررسی عبارت‌ها: الف. وقتی می‌گوییم سید مهدی شجاعی قلم زیبایی دارد به دلالت التزام، منظور آن است که «زیبا می‌نویسد». ب. وقتی می‌گوییم از بقالی سر چهارراه بپرس، منظور این است که به دلالت التزام از فروشنده بقالی سر چهارراه بپرس. ج. وقتی می‌گوییم بعد از طوفان دیروز درخت شکست، منظور این است که «تنه درخت شکست» نه میوه‌ها و برگ‌ها.

۲۲۷. فراغ: دوری - فراغ: آسایش ← مغالطه نگارشی کلمات

بررسی سایر گزینه‌ها: ۱. مغالطه ندارد. ۲. مشخص نبودن نقش فاعلی یا مفعولی (صیدی که من کرده‌ام؟ یا اینکه مرا صید کنند؟) ← ابهام در مرجع ضمیر

۴. شمس ← مشترک لفظی } اولی: شمس تبریزی
دومی: خورشید

۲۲۸. مرجع ضمیر «من» در این عبارات مشخص نیست که علی باید مادر بزرگش را به بیمارستان ببرد یا علی به من (مخاطب علی) گفته که مادر بزرگم را به بیمارستان برسانم.

۲۲۹. بررسی عبارت‌های نادرست: الف. توسل به معنای ظاهری یعنی به کار بردن اشتباهی دلالت مطابقی به جای تضمینی و التزامی. ج. اشتراک لفظ یعنی اشتباه گرفتن کلماتی که ظاهری مشترک دارند؛ بنابراین لزومی ندارد که دو مشترک لفظی تکرار شده باشند؛ همچنین اشتراک لفظ می‌تواند در بیش از یک جمله (مثلاً در یک استدلال) واقع شود.

بنا
عم

۲۵۱. ۱

ده ساله ← اشتراک لفظ
اولی: نسرین ده سال سن دارد.

دومی: دوستی گوینده و نسرین، ده سال قدمت دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۲ ایران: مردم ایران (کاربرد مجازی و دلالت التزامی) ← مغالطه توسل به معنای ظاهری
۳ مشخص نیست که خواهر مورد خطاب قرار گرفته یا اینکه خواهر سارا نهاد جمله است ← مغالطه نگارشی کلمات
۴ مغالطه‌ای ندارد.

۲۵۲. ۱ بررسی گزینه‌ها: ۱ مطابقی - تطابقی ۲ التزامی - تضمینی

۳ مطابقی - تضمینی ۴ التزامی - التزامی

۲۵۳. ۱ بررسی سایر گزینه‌ها: ۱ جام دلالت التزامی دارد بر می و شراب. ۲ خون دلالت التزامی دارد به گشتن. ۳ خورشید دلالت التزامی دارد به نور خورشید.
۲۵۴. ۱ واژه ماه در مصراع اول به دلالت التزامی از یار و معشوق حکایت می‌کند که می‌تواند باعث مغالطه توسل به معنای ظاهری شود. واژه ماه در مصراع دوم مشترک لفظی است: قمر زمین سی روز که می‌تواند باعث مغالطه اشتراک لفظ شود.
۲۵۵. ۱ تفاوت نگارشی کشور و کش ور که صورت ملفوظ یکسانی دارند، می‌تواند در صورت عدم رعایت دیکته درست، باعث مغالطه نگارشی کلمات شود.

نکته: مشترک لفظی باید عیناً ظاهر و دیکته یکسانی داشته باشد نه اینکه از جنبه نگارشی با هم فرق کنند.

۲۵۶. ۱ عبارت دوپهلو است و دلیل دوپهلوی بودن ابهام در مرجع وصف «چوبی» است. مشخص نیست در میز و صندلی چوبی، چوبی صرفاً صفت صندلی است یا صفت میز و صندلی: پس ابهام در مرجع ضمیر است.
۲۵۷. ۱ اگر یک لفظ بتواند دلالت تضمینی داشته باشد، یعنی معنای اصلی آن دارای اجزاست، این لزوماً به این معنا نیست که لازمه خاصی هم دارد؛ بنابراین نمی‌توان گفت که اگر لفظی بتواند دلالت تضمینی داشته باشد، دلالت التزامی نیز دارد.
۲۵۸. ۱ بررسی گزینه‌ها: ۱ گور: گورخر - قبر ۲ واژه چندمعنایی (مشترک لفظی) ندارد. ۳ چنگ: نوعی ساز موسیقی - پنجه‌های دست ۴ نای: نی - زندان

۲۵۹. ۱ بررسی گزینه‌ها: ۱ زاد ← توشه زاده شده ۲ شام ← شب‌نام یک شهر ۳ فرق ← تفاوت - سر ۴ مشترک لفظی ندارد.
۲۶۰. ۱ بررسی گزینه‌ها: ۱ «قیمت ندارد» دو معنا دارد: بی ارزش است - با ارزش است. ۲ «عکس گرفت» دو معنا دارد: عکاسی کرد - عکس را تحویل گرفت. ۳ «خواند» دو معنا دارد: قرائت کرد - اعلام کرد (دانست). ۴ مغالطه توسل به معنای ظاهری دارد برای کلمه «بدون رنگ» که دلالت تطابقی آن رنگ نداشتن و دلالت تضمینی آن بخشی از ماشین رنگ دوباره نشده و دلالت التزامی آن تصادف نکردن ماشین است.

۲۶۱. ۱ کلمه غایت در جمله اول (مقدمه اول استدلال) به معنای هدف و در جمله دوم (مقدمه دوم استدلال) به معنای آخرین رویداد است. پس یک مغالطه بر اساس اشتراک لفظ به کار رفته است. در سایر گزینه‌ها مغالطه توسل به معنای ظاهری به کار رفته است: در گزینه اول به جای معنای التزامی وصل کردن خط تلفن (یعنی آن تلفن کار کند و قابل استفاده باشد) معنای ظاهری و تطابقی را گرفته است (که همان اتصال سیم تلفن به تهایی است). در گزینه دوم به جای معنای التزامی گل گرفتن (یعنی قطع امید کردن و مقابله کردن) معنای ظاهری و تطابقی را گرفته است (که همان مالیدن مقداری گل روی آن در است). در گزینه سوم به جای معنای التزامی حساب کردن (یعنی پرداخت پول و بهای چیزی) معنای ظاهری و تطابقی را گرفته است (که همان جمع و تفریق کردن و رسیدن به مقدار آن است).

۲۶۲. ۱ بررسی عبارت‌ها: ۱ معنای تطابقی می و شراب به معنی مسکرات به جای معنای التزامی آن در عرفان نظیر عشق الهی و... به کار رفته است و به این خطا، مغالطه توسل به معنای ظاهری می‌گویند. ۲ به دلیل عدم رعایت حرکات بد فهمیده (قوت) مغالطه رخ داده است. تلفظ قوت به معنای مرگ یا قوت به دهان را از باد پر کردن و بیرون دادن، متفاوت است. دقت کنید اینجا

۳ زمینه‌ساز بروز مغالطه «توسل به معنای ظاهری» به خاطر عدم مشخص بودن دلالت لفظ خانه و مغالطه «نگارشی» به دلیل عدم رعایت علائم سجاوندی (ویرگول قبل از «توسط شهرداری» یا بعد از آن) و احتمال مغالطه اشتراک لفظ «خراب شدن» به معنای مستهلک شدن یا تخریب شدن. ۴ مغالطه ندارد.
۲۴۱. ۱ عدم وجود علائم سجاوندی دلیل ایجاد مغالطه نگارشی کلمات نیست؛ بلکه جایی که نبود آن باعث خطای ذهنی شود، مغالطه رخ می‌دهد.
۲۴۲. ۱ گزینه‌های ۱، ۲، ۳ و ۴ هر سه به این نکته اشاره دارند که این مغالطه یکی از شایع‌ترین خطاهای ذهن است، اما گزینه ۲ پیام متفاوتی دارد. به علاوه اشتراک لفظ تنها در صورتی مغالطه محسوب می‌شود که کلماتی که ظاهر مشترک دارند، اشتباه گرفته شوند؛ بنابراین گزینه ۲ نه تنها متفاوت که نادرست نیز است.
۲۴۳. ۱ علم متعلق وابسته به زبان خاصی نیست؛ بنابراین در بحث الفاظ وارد قواعد صرفی و نحوی نمی‌شویم.

نکته: واژه «زبان» مشترک لفظی است که چند معنا دارد. در این می‌باید بین دو معنا از آن اشتباه به وجود بیاید: ۱ زبان به معنای Language مثل فارسی، عربی و... ۲ زبان به معنای یکی از حیطه‌هایی که انسان با آن سروکار دارد.

۲۴۴. ۱ الفاظ مصداق مفاهیم ذهنی نیستند؛ بلکه چیزهایی که در خارج از ذهن (عالم واقعیت) وجود دارند، مصداقی مفاهیم ذهنی به حساب می‌آیند.
۲۴۵. ۱ مشخص نیست که «کتاب به دست» صفت گوینده است یا «مصطفی» ← ابهام در مرجع ضمیر: ۱ من مصطفی را زمانی دیدم که کتاب دستم بود. ۲ من مصطفی را زمانی که کتاب دستش بود دیدم.
۲۴۶. ۱ «دست‌درازی نکردن» به دلالت التزامی یعنی دزدی نکردن و بالا می‌کشیم در اینجا به دلالت التزامی هم به معنای دزدی کردن هم به معنای افزایش دادن است.

نکته: کنایه‌ها و استعاره‌ها همگی نوعی دلالت التزامی هستند.

۲۴۷. ۱ دست به عضا بودن به دلالت التزامی یعنی محتاط عمل کردن ولسی مخاطب آن را در معنای تطابقی گرفته و در نتیجه کاربرد دلالت... به جای... مغالطه و این مکالمه بر اساس توسل به معنای ظاهری بیان شده است.
۲۴۸. ۱ از عبارت گزینه ۲، می‌توان دو مفهوم را برداشت کرد که معلوم نیست منظور کدام است که این امر موجب رخ دادن مغالطه «ابهام در عبارت» می‌شود.
معنای اول: من از اینکه شما مرا راهنمایی کردید، پشیمانم.
معنای دوم: من از اینکه شما را راهنمایی کردم، پشیمانم.

بررسی سایر گزینه‌ها: ۱ «قیمت نداشتن» می‌تواند ما را دچار مغالطه توسل به معنای ظاهری کند. چون دارای دو دلالت التزامی و تطابقی است. دلالت تطابقی آن به معنای «بی ارزش بودن» است و دلالت التزامی آن به معنای «دارای ارزش غیرقابل محاسبه بودن» است.
۲ مغالطه اشتراک لفظ می‌تواند باشد. «کمیاب» اول به معنای کم بودن از جهت تعداد و کمیت است و «کمیاب» دوم به معنای کم بودن از جهت کیفیت است.
۳ توسل به معنای ظاهری است؛ زیرا روان‌شناسی اصطلاح است و اشاره به یک نوع علم دارد و این اشاره از جهت دلالت التزامی است.

۲۴۹. ۱ همه کلمات در همه گزینه‌ها مشترک لفظی هستند؛ به جز خانه.
بررسی گزینه‌ها: ۱ غایت: هدف، انتها - شیر: ماده‌ای خوراکی، حیوانی درنده، وسیله‌ای برای کنترل جریان مایعات - امثال: مثال‌ها، ضرب‌المثل‌ها ۲ بسته: وابسته، بسته‌بندی شده، مرسوله - خواندن: مطالعه کردن، آواز خواندن، صدازدن کسی (فراخواندن) - گذشتن زرد شدن (عبور کردن)، گذشت کردن (بخشیدن) ۳ دسته: گروه، دستگیره - با: به وسیله، همراه - سیر: نوعی گیاه، غیر گرسنه ۴ ماندن: صبر کردن، باقی ماندن، حیرت کردن - عکس: تصویر، نوعی رابطه متطقی، برعکس (متفاوت)

۲۵۰. ۱ در گزینه‌های ۱، ۲ و ۳ واژه «نمی‌شود» به معنای «نباید» است، اما در گزینه ۴ به معنای «امکان ندارد» یا «محال است» می‌باشد.

۲۷۲. استفاده از عبارات دویپهلو لزوماً باعث ایجاد مغالطه نمی‌شوند؛ چراکه ممکن است گوینده هر دو معنا را در نظر داشته باشد. استفاده از الفاظ مشترک لفظی و استفاده از واژه‌های مترادف نیز همچنین است. برای مثال اگر در استفاده از الفاظ مشترک لفظی قرینه مشخص نباشد که کدام معنا مدنظر است، مغالطه رخ می‌دهد، اما کاربرد دلالت‌های مختلف به‌جای هم باعث ایجاد مغالطه توسط به معنای ظاهری می‌شود.

۲۷۳. اینکه یک لفظ چند معنا دارد، لزوماً موجب به وجود آمدن مغالطه نمی‌شود؛ بلکه اشتباه گرفتن این معانی با یکدیگر (کلماتی که ظاهر مشترک و معانی مختلف دارند) باعث ایجاد مغالطه اشتراک لفظ می‌شود. ۲۷۴. اشتراک لفظی مغالطه نیست، بلکه اشتباه گرفتن معانی مختلف باعث ایجاد مغالطه اشتراک لفظ می‌شود.

منطق دهم درس سوم

۲۷۵. مفهومی که در خارج یک مصداق دارد، هم می‌تواند کلی باشد و هم می‌تواند جزئی باشد. (رد گزینته‌های ۲ و ۴) مثال‌هایی که برای گزینته «۱» آورده شده است، هر دو کلی هستند. (رد گزینته ۱)

۲۷۶. بررسی‌گزینته‌ها: ۱. کلی یا جزئی - کلی یا جزئی - کلی یا جزئی یا کلی ۲. کلی - کلی - کلی - کلی ۳. کلی - کلی - کلی - کلی ۴. کلی - کلی - کلی - کلی ۲۷۷. بررسی‌گزینته‌ها: ۱. کلی - کلی - می‌تواند کلی یا جزئی باشد - کلی ۲. کلی - کلی - کلی - کلی ۳. جزئی - می‌تواند کلی یا جزئی باشد - جزئی - جزئی ۴. کلی - کلی - کلی - جزئی

۲۷۸. در گزینته «۱» «پایتخت ایران»، در گزینته «۲»، «تنها فرزند علی» و «محل شهادت صیادشیرازی» و در گزینته «۳»، «خدا» کلی هستند. ۲۷۹. «هارون»، «بیت‌الحکمه» و «بغداد» چون اسم خاص هستند، جزئی‌اند. ۲۸۰. نسبت‌های چهارگانه از استناد دو مفهوم کلی به وجود می‌آیند (نه یک کلی و یک جزئی و نه دو مفهوم جزئی). (رد گزینته‌های ۲ و ۳) اگر دو مفهوم هر دو در برخی مصادیق مشترک باشند و در برخی مصادیق متفاوت (از جهتی عام و از جهتی خاص) عموم و خصوص من‌وجه برقرار است؛ مثل لباس و سفید.

۲۸۱. آیا هر موجودی مادی است؟ خیر (مثل خدا، روح و...) آیا هر مادی موجود است؟ بله یک هر بله یک هر نه = عموم و خصوص مطلق (موجود < مادی) موجودات: ۱. موجودات مادی ۲. موجودات غیرمادی

نکته: در یک طبقه‌بندی درست، رابطه مفاهیم نسبت به مفاهیم طبقه دیگر، عموم و خصوص من‌وجه است.

۲۸۲

آیا هر قضیه، تصور است؟ خیر
 آیا هر تصور، قضیه است؟ خیر
 آیا بعضی تصورها قضیه هستند؟ خیر
 آیا هر جمله‌ای تصدیق است؟ خیر
 آیا هر تصدیقی جمله است؟ بله
 عموم و خصوص مطلق

نکته: تصدیق = جمله خبری دارای حکم (جمله خبری: نهی، پرسشی، منادا، امر)

۲۸۳. نسبت میان شکل و چهارضلعی عموم و خصوص مطلق است.

نکته: بین اجزای یک چیز و خود آن، همیشه تباین برقرار است؛ مانند متطق و مغالطه.

بررسی‌گزینته‌ها: ۱. تساوی ۲. تباین ۳. تباین ۴. مطلق

الفاظ دقیقاً عین هم نیستند و مغالطه اشتراک لفظ نیست. به‌خاطر رعایت نکردن حرکات حروف، مغالطه نگارش کلمات داریم. ج مانند همان حکایت پادشاه لیدیه در کتاب درسی است. معلوم نیست که لفظ انسان یا فردی که سواد می‌کند دقیقاً کدام یک از اشخاص است. لذا مغالطه ابهام در مرجع ضمیر داریم. ۲۶۳. بررسی‌عبارت‌ها: «مرد سیگاری به معنای مطابقی «تا هفته بعد» متوسل شده و روز شنبه را دقیقاً از ساعت نیمه‌شب (۰:۰۰) حساب کرده است. در حالی که همسرش و اکثریت مردم، از عبارت «تا هفته بعد» به معنای التزامی، حداقل چند روز یا هفت روز کامل را در نظر دارند. ب مغالطه شیوه نگارش کلمات، از عدم رعایت دقیق علائم سجاوندی و حرکات کلمات به وجود می‌آید. در جملات پیرامون استاد فلسفه مسیحی، علامت ویرگول به درستی به کار نرفته بود و باعث مغالطه شد. در این عبارت، معلوم نیست مرجع ضمیر «ش» در «صدایش» به مدیر برمی‌گردد یا ماشین او. صدای مدیر آزاردهنده بوده یا صدای ماشین او؛ بنابراین ابهام در مرجع ضمیر دارد.

۲۶۴. مفهوم معنایی است که در ذهن ادراک می‌شود. بررسی‌سایر‌گزینته‌ها: ۱. لفظ بر مصداق خارجی دلالت می‌کند. ۳. این لفظ است که برای یک مفهوم وضع می‌شود، نه برعکس! ۴. لفظ از مفهوم استنباط نمی‌گردد بلکه برای آن وضع می‌شود.

۲۶۵. بررسی‌گزینته‌ها: ۱. در مصراع اول مهر و در مصراع دوم مهر صحیح است و عدم حرکت‌گذاری ممکن است باعث مغالطه نگارشی شود. ۲. به دلیل عدم وجود کلماتی که صورت ملفوظ آن‌ها متفاوت و صورت مکتوب آن‌ها یکسان است، احتمال مغالطه نگارشی کمتر است. ۳. در مصراع دوم، اولی انعام و دومی انعام است و عدم حرکت‌گذاری ممکن است باعث مغالطه نگارشی شود. ۴. در مصراع دوم، اولی گل و دومی گل است و عدم حرکت‌گذاری ممکن است باعث مغالطه نگارشی شود.

۲۶۶. بررسی‌سایر‌گزینته‌ها: ۱. اشتراک لفظ مغالطه نیست؛ بلکه باعث به وجود آمدن مغالطه می‌شود. ۲. ممکن است جمله‌ای چندمعنایی باشد و همه معانی درست باشند خود این حالت مغالطه نیست بلکه ممکن است ما را به اشتباه بیندازد و دچار مغالطه بشویم. ۳. در دلالت مطابقی اشتراک لفظ وجود ندارد، چون معنا متفاوت نیست، پس دلالت متفاوت است.

۲۶۷. بررسی‌عبارت‌ها: «ف» شرکت را بردن به دلالت التزامی اشاره دارد به وسایل شرکت را بردن. ب شرکت را فروختن به دلالت التزامی اشاره دارد به امتیاز، برند یا حق مالکیت شرکت. ج وارد شرکت شدن به دلالت مطابقی اشاره دارد به محل کار. د شرکت تعطیل شده به دلالت التزامی اشاره دارد به تعطیل شدن کار.

۲۶۸. قانون کلی این است که نوع دلالت الفاظ در جمله مشخص می‌شود؛ بنابراین اصلی بر این است که نوع دلالت الفاظ خارج از جمله مشخص نیست، اما معنای برخی الفاظ نه جزئی دارند و نه لازمه‌ای. دلالت این گونه کلمات همواره مطابقی است و به این ترتیب می‌توان استثنا در مورد نوع دلالت آن‌ها در خارج از جمله نیز نظر داد. در این تست نیز میز مشمول قانون کلی است (چون دارای اجزای مختلف است: پایه میز، سطح میز و...) و نقطه، جزء استثنای است (چون نه جزء دارد و نه لازمه). ۲۶۹. در همه گزینته‌ها مغالطه اشتراک لفظ وجود دارد. اشتراک لفظ هم در اسم هم در حرف و هم در فعل ممکن است. گزینته‌های «۱»، «۲» و «۴» اشتراک لفظ در حرف هستند (با - و - یا). گزینته «۳» اشتراک لفظ در اسم (اختلاف) است: ۱. علی و برادرش ده سال تفاوت سنی دارند. ۲. علی و برادرش ده سال دعا و مشاجره دارند.

۲۷۰. به پرسش مطرح‌شده در این متن هم پاسخ مثبت می‌توان داد هم پاسخ منفی، زیرا «به دور چیزی چرخیدن» مشترک لفظی برای دو معناست. (حرکت در محیط دایره به شرطی که مرکز ثابت باشد، یا ثابت نباشد.) این تعدد معنا موجب می‌شود که هم بتوان پاسخ مثبت به آن داد و هم پاسخ منفی. ۲۷۱. اگر صدا را ارتعاش هوا بدانیم و اگر صدا را ارتعاش پرده گوش بدانیم، پاسخ سؤال به ترتیب مثبت و منفی خواهد بود. این پاسخ‌ها ناشی از دو معنایی دانستن واژه صداست.